

A

FELSŐZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1895. ÉVI MÁRCIUS HÓ 22-IK NAPJÁN

S.-A.-UJHELYBEN

TARTOTT TAVASZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

GYARMATHY SOMA

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

S.-A.-UJHELY

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdájában.

1895.

A

A FELSŐZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1895. ÉVI MÁRCIUS HÓ 22-IK NAPJÁN

S.-A.-UJHELYBEN

TARTOTT TAVASZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZÖKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

GYARMATHY SOMA

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

S.-A.-UJHELY

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdájában.

1895.

A felsőzempléni ev. ref. egyházmegye 1895. évi március hó
22-én S.-a.-Ujhelyben tartott tavaszi közgyűlésének

JEGYZÖKÖNYVE.

A felsőzempléni ev. ref. egyházmegye 1895. évi március hó
22-én S.-a.-Ujhelyben tartotta tavaszi rendes közgyűlését Fejes
István esperes és Bernáth Elemér egyházmegyei gond-
nok elnöksége alatt.

Jelen voltak:

Tóth Ferencz, Dudás Lajos, Sárkány Imre, Ujj István egyházi,
— Dókus Gyula, Dókus Ernő világi tanácsbírók, Nagy Béla
egyházi ügyész. Persenszky János nagytoronyai, Babarek Dániel
nagyráskai, Szegő Benő zempléni, Erdélyi Sándor magyar-jesz-
trebi, Kádár János legényei, Elek Sándor tussai, Soltész Gyula
kistráskai, Stefán Mihály csernahói, Szombathy Antal kolbásai,
Szöllőssy József homonnai, Tudja Mihály magyar-izségi, Ujlaky
János lasztoméri, Kozma Antal gercselyi, Kozma Gedeon szől-
lőskei, Horkay Bertalan abarai, Sztankovics Lajos kisbárii,
Soltész Károly miglészi, Kiss Tamás málczai rendes, Péter
Mihály kisazari helyettes, Botka Bertalan s.-a.-ujhelyi, Gecse
Geiza magyar jesztrebi segédlelkészek. Nemes Lajos kir. tan-
felügyelő a s.-a.-ujhelyi egyház képviselőtében; Vágó Gyula,
Lukács Mihály tanító testületi képviselő; Mándy István ho-
monnai, Isépy Geiza magyar-izségi, Bessenyei István miglészi

Körtvélyessy István lasztóczy főgondnokok; több tanító és egyházi képviselők s szép számú érdeklődő közönség.

Mint jegyzők: Gyarmathy Soma egyházi fő-, Dókus Ernő világi fő-, Dr. Ferenczy Elek világi aljegyző, Szöllőssy József helyettes jegyző.

Egyházmegyei közgyűlésünk elnökségi előleges intézkedés folytán, templomi istenisztelet és Esperesünk hivatali székfoglaló beszédének ünnepélyes megtartásával vevén kezdetét: reggel 8 órakor a templomba menetelre jelt adó harang szavára, egyházmegyénk hivatali kara, a majdnem teljes számban megjelent lelkészi és tanítói testület és a szép számú egyházi képviselők, az elnökség vezetése alatt vonult be a városi közönség által már szép számban megtöltött templomba. A hol is az orgona hangjai által kísért megható gyülekezeti éneklés után Szöllőssy József homonnai missiói lelkész mutatta be, az élő hit melegével tolmácsolt buzgó és kenetteljes imában hálánk áldozatát a megtartás kegyelméért és a gondviselés hatalmáért az egek Urához. Majd ennek elhangzása és a s.-a.-ujhelyi dalárda szép alkalmi énekének lélekemelő végsorai alatt Nagytiszteletű Fejes István esperes ur lépett a szószékre és tartotta meg esperessé történt megválasztásának megköszönésével kezdett mélyre ható, de a nyugodt lelki komolyság határai közt mozgó s mind e mellett a mai egyházpolitikai helyzetben is jobb időt, kedvezőbb viszonyokat reménylő és hivatalos állásában, a mai nehéz és küzdelmes körülmények között is bölcs tapintat által követendő irányelveket magában foglaló és a hallgatóság szívét lelkes öröme gyújtó nagyszabású esperesi székfoglaló beszédét, a mint következik:

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

Midőn a múlt 1894-ik év december havában tartott rendkívüli közgyűlésünkön esperessé történt megválasztásomat elfogadtam s a közbizalom nyilvánulását megköszöntem, kijelentettem volt, hogy a rendes közgyűlésen fogom elmondani

azon okokat, a melyek engem, sok más elfoglaltságom mellett ezen új munkakör elvállalására birtak. Egyházmegyénk egész közönségének jelenlétében óhajtottam tájékozást nyújtani ev. ref. egyházunk általános helyzetéről és azon irányelvekről, a melyeket én az adott helyzetben, hivatalos állásomban követni fogok.

Rendkívüli körülmények közé jutott egyházunk, ez, ez az oka annak t. közgyűlés, hogy a közügyek munkáival rendentul terhelve is elfogadtam a felsőzempléni egyházmegye esperesi hivatalát; mert úgy éreztem, hogy nehéz időkben nincs helye a szerénykedésnek, ha a közbizalom parancsol velünk s vonakodnunk nem szabad a megfeszített munkásságtól sem. ha a közakarát pályánk körében, azt követeli tőlünk.

Nem is kell mondanom talán, hogy ily rendkívüli körülmények közé mi állította egyházunkat? Mert mindnyájan ismerjük a közelmúlt idők történeteit, a midőn a r. kath. klerus eleintén csak szórványosan, majd mindinkább terjedő ostromban megtámadta azon állami törvényeket, a melyeken a felekezetek közti béke a viszonyosság elvi alapján nyugodott. A vallásügyenlőség nem öltött ugyan még testet hazánkban és mi e miatt nyugtalanzkodhattunk volna, hogy 1848-tól majdnem 50 év telik el, az alkotmányos korszak évei is repülnek telettünk, a nélkül, hogy az 1868. évi LIII. t.-c. bevezetésében foglalt ígéret, mely a vallásfelekezetek egyenjogúságának törvénybe ígatasáról szól, teljesedésbe menne, a nélkül, hogy a protestáns egyháznak szegénységére, szegénységében is nagy áldozataira gondolna valaki; mindemellett mi csöndességben vártuk az állam erőinek kifejlődését, a jobb időt, a jobb viszonyokat s nem háborogtunk, nem követeltünk semmit a békeségen kívül. Azt kellett hinnünk, hogy a r. kath. egyháznak, a melynek még mindig oly nagy előnyök és kiváltságok maradtak birtokában, ez a békeség-szeretet még inkább érdekében áll mint nekünk s hogy az említett egyház ezentul megmarad már velünk szemben legalább is a méltányos türés határai között. Hihettük ezt azért, mert nagy időknek nagy nevű emberei, a közös elnyomatás napjaiban a hazaszereteten összeforrt hazafiak pecsétel-

ték meg az 1868-iki kibékitő törvényeket, a melyekben a protestantismus kárpótlást kapott végre az elmúlt idők sérelmeiért, háborgatásaiért. Nem hittük ellenben azt, hogy a mit az egyetértő nemzet nekünk nyujtott, azt a villongások vissza fogják követelni tőlünk.

Ma már fájdalmasan csalódtunk minden irányban. Békés magunktartása mellett sem kerülhettük ki azt, hogy ugy az 1868-iki, mint az 1879-iki törvények megszüntetését követelés tárgyává ne tegyék előbb ugyancsak a kath. klérus alsóbb rendű s kevés számú tagjai, később már előkelő püspökök is, sőt maga az ország hercegprimása a főrendiház törvényhozó termében is. Ez az áramlat mostanáig, váratlanul és hihetetlenül odáig növekedni látszik, hogy egy felülkerekedett, ez előtt alig számba vehető irányzat már minden állami törvénynek ellentmondani törekszik, ha azok a tridenti zsinat végzéseibe, vagy a pápai határozatokba ütköznek.

A rendkívüli helyzetet ez alkotta meg számunkra, mert ha szóval nem mondatik is, hogy a támadás ellenünk irányul, vagy ha az mondatik is, hogy a kath. egyház csak önmagát védelmezi, mi érezzük a tények hatását és célját s mi tudjuk, hogy meg vagyunk sebesítve, mert a kilőtt nyil hegye testünkben van. A megkezdett harc minden pontján támadtatva vagyunk; támadtatva kezdetben, midőn az 1868-iki törvénynek minden ellensúly nélküli eltörlése követeltetett; támadtatva akkor, midőn a klérus ellenállt oly törvények hozásának, a melyek az állam és egyház jogainak elkülönítése alapján, még sem szolgáltatnák ki egyenesen a protestánsokat a papismus hatalmának, a minthogy más alapon, mint az előhaladott államok példája mutatja, nem is lehet megoldani a felekezeti közti kérdéseket és támadtatva vagyunk ma még inkább, midőn egy kizárólagos párt a társadalmi egység ellen vette fel a küzdelmet s végcéljában a protestánsok közjogi állását megingatni s őket a közélet teréről leszorítani törekszik.

Szomorú jelenség ez hazánkban t. közgyűlés. Fájdalmasan kellett hallanunk már egy idő óta előkelő honfiak ajkáról elhangzani az efféle szólásokat: »Magyarország katolikus ország«,

»Magyarország Mária országa«; de fájdalmasabban kell látnunk, hogy ezen fölvetett szólamok nyomán most egy párt szervezkedik, mintha reánk protestánsokra nem is volna a hazának, Magyarországnak szüksége.

Nem tudom megérteni ily törekvésekben a hazafiságot, mert nem tudom elképzelni, hogyha azon felekezetből, mely az államfentartó Magyarországának majdnem felerészét képezi, mindazon kiváló egyének, a kik mint államférfiak, tudósok, költők, művészek, közhivatalnokok stb. nevezetes munkálkodást fejtenek ki, valamely különös erő, vagy körülmény által leszorítottatnának elfoglalt munkálkodási helyükről, hová zsugorodnék akkor össze Magyarország közléte, dacára annak, hogy azt mondják: mi 9 millió katolikus követeljük magunknak az egész Magyarországot! Sőt nem tudom elképzelni, hogy mi haszna volna az országnak avagy csak abban is, ha a zsidóság visszanyomása sikerülne? midőn inkább arra kellene törekednünk, hogy a ki testvére kíván lenni testvértelen águnknak, azt ugyan magunkhoz öleljük és a testvéries egyesüles utját még a most ellenünk torzsalkodó népfajok előtt is minden lehető módon egyengessük.

Minket, t. közgyűlés, számbeli kisebbségünk tudata mindenestre szerénységre int, de mégsem a lemondásra. Mi nem lehetünk hálátlanok ma sem a haza iránt, a mely megajándékozott minket a mult század végén az 1790—91-ki törvényekkel, e században a 40-es évek és a mai korunk törvényeivel. E haza, e nemzet, nehéz időkben, főleg az elnyomatás korszakában tapasztalta azt, hogy a protestánsok felszabadított erőire szüksége van. Ezen erőket tehát nem vonhatjuk, nem fogjuk visszavonni a haza szolgálatától, sőt nehézségekkel, támadásokkal küzdve is, felajánljuk a hazának, a szabadság a felvilágosodás és közmívelődés szent ügyeinek föltétlen támogatására. A Kolonicsok kora volt az, a mely minket megalázni és megtörni akart; ez a kor akarna ma ismét visszatérni? Hihetetlennek látszik, de a vallási villongás zászlója csakugyan ki van tűzve; itt a nyílt, amott a titkos harc zaja már mindenütt zsidong körülöttünk s kikerülhetlennek látszik egy döntő ütközet, melyet a haza

fiái egymás közt fognak megvívni a felmerült vitás kérdések felett.

Az a kérdés, t. közgyűlés, hogy hogyan vezessük most a protestáns egyházat keresztül ennek a harcnak tüzén? Félelem és aggodás fog el, midőn e kérdésre megfelelni akarok. Mert semmitem volna könnyebb, mint csatasorba állítani a protestánsokat is, a kik a közelebbi időkben annyi méltatlansággal illettettek, békés hallgatásuk mellett is annyi gyanúsitással terheltettek. Semmitem volna könnyebb, mint azt a mérész és kihívó támadást, a mely némely kath. iratokban a protestantismus ellen évek óta folytatattik, vagy azt, a melylyel a társadalmi rendet és egységet társulatok, szövetkezetek útján megbontani törekeshnek, hasonló módon viszonzni és visszautasítani; ugyde akkor készen volna előttünk egész teljességében a vallási és felekezeti harcz, a melytől pedig lelkiismeretem s szívem hazafias sugalma szerint még méltatlanul megsebezve is tartózkodnunk kell. Meggyőződéseim azért az, hogy a kath. egyház köréből támadt békebontó, sőt felforgató törekvéseket, magoknak a kath. hazafiaknak kell korlátok közé szorítani, sőt megsemmisíteni. Ellenben nekünk protestánsoknak a legvégsőig türelmet parancsol az a hazafiság, a mely nem ismer más bölcsőt és sirt Magyarország földjén kívül. Béketűrőssel kell bevárnunk a további fejleményeket úgy, hogy ha nyugalmát mindenki elveszitené is a hazában, ne veszítse el a protestáns egyház, hanem dolgozzék és haladjon előre a maga elvei szerint. Ha a gyűlölködés lángja elborítaná is a különböző osztályokat; a protestánsok ne meneküljenek sehová a testvériség oltára mellől, hanem vérükkel is védjék meg ezt a menedéket a hazájukat igazán szerető lelkeknek.

Még békés idők mellett is nehéz napjai várnának reánk a benső küzdelemnek. Nagy erőfeszítéseket kell tennünk a jogosan és méltányosan várható államsegély mellett is, hogy a lelkeszi állásokat oly színvonalra emeljük, a melyen a lelkészek, mint egyházuk őrállói megállhassanak és sikeresen működhesenek; nagy erőfeszítéseket kell tennünk, hogy az evangéliumi elveket a családi és társadalmi életben istápoljuk s a reformáció

áldásait mi is, mint hitbéli elődeink, a tiszta keresztyén erkölcsiség, emberszeretet, közmívelődés és közszabadság javára gyümölcsözővé tehesük. Erős hitet és szilárd protestáns önérzetet kell támasztanunk mindenütt, hol lankadtság, vagy közöny foglalta el a lelkeket. Mi célunk vagy érdekünk volna tehát nekünk a harc lángjának szításában? Éppen semmi. De elveink iránt még sem maradhatunk hűtlenek, ha szorongatni, ha háborgatni fognánk is.

Igy szeretném, így óhajtánám én a háboruság tüzén átvezetni egyházunkat; így, hogy minket, a miképen jogosan nem vádolhat senkisémmel azzal, hogy a vizályt kezdtük, úgy ne vádolhasson azzal sem, hogy az egy haza gyermekei között a harcot éleszteni segítettük. Ebben a békés irányban van még nekem hitem és reménységem is, mert bár hihetetlennek látszó dolgok történtek eddig, de mégis majdnem lehetetlennek tartom azt, hogy a felülkerekedett terrorizmus sokáig fogva tartsa még azon hazafias r. kath. fő- és alpapságot, a kikiről tudva van, hogy sem a béke bontásnak barátai nem voltak, sem a megindított harcot helyeslésükkel nem kísérik; de lehetetlennek tartom azt is, hogy a kath. hazafiak végnélküli türellemmel hallgassák nem csak a piacokon, de saját templomaikban is azon felforgató elveket, a melyekkel a hazaárulás és felségsértés határáig ragadtatott fanatizmus magát a kath. egyházat kompromitálja, Magyarországot pedig beláthatlan veszélyek örvényébe sodorja. És ha mégis? Ha a gyűlölködés forradalmi láza teljesen elvakítaná az elméket? Akkor a protestantizmus gyászt ölthetne ugyan, de nem magáért, mert az evangyéliom istennek hatalma, hanem a hazáért, mely hosszú időre viselné újra a meghasonlás és vizály átkait.

Fölkérem a nt. egyházmegyét, hogy a mai súlyos helyzetben, a mondott irányu működésében engem támogatni méltóztassék; mert hogy mindazokat, a melyek egyházunkat erősíteni, az üdvös tettekre képesíteni hivatvák, eszközölni töreksem, arra engem evangyéliomi álláspontunk igazságainak hite mellett mély hazaszeretetem ösztönöz. Átvagyok hatva azon érzettől, hogy a midőn egyfelől a társadalom és haza egy-

ségének oszlopait a vallás nevében — vak Sámsonok módjára — rázogatják, ugyanakkor másfelől be kell bizonyítanunk a vallásról, hogy az csak támasza lehet minden igaz jogrendnek, ápolója a fejedelmek iránti hűségnek, tápláló forrása az ember- és hazaszeretetnek.

Hogy egyházi intézményeink keretében ezen magas céloknak mennél üdvösebb szolgálatokat tehessünk, kövessünk el együtt mindent a lelkészi állás erkölcsi és anyagi színvonalának emelésére, az iskolák rendezésére, általán a gyülekezeti élet hit és erkölcsbeli szilárdítására. Egyházi önkormányzatunk benső erejét igyekezzünk kifejleszteni a legkisebb egyházközségben is s tegyük láthatóvá a vallás áldásait vallásos tettek által annál is inkább, mert a vallástalanság szédelgései azt a hajót is csapkodják, a melyben hisszük, a Krisztus velünk van. Isten velünk, ki lehet ellenünk?

Az a körülmény, nemes hitfeleim, hogy vannak időszakok a melyek szellemi és erkölcsi visszaesést jeleznek, ne ejtsen kétségbe minket a jövődő felől, mert mint a természet csapásai új erőkifejtésre serkentik az igaz embert, úgy a lelki élet meddő és sivár korszakaiban is, gyakran ellenkező hatások által hívja fel a gondviselés a zsibbadásba merült szellemeket, hogy ujult erővel ragadják meg az isteni ügyek győzelemre vezető fegyvereit. Én, t. közgyűlés, e fegyvereket kezemben tartom, egyik az evangéliom, a másik egyházi törvénykönyvünk, a mik ezekben foglaltatnak, azokkal fogok küzdeni egyházmegyei előljáráóságunkkal, lelkésztársaimmal és a gyülekezetekkel együtt.

Részletekbe ezek után nem kívánok bocsátkozni, csak azt jegyzem meg, hogy teendőink sorrendje legfőbb gondoskodásom körébe tartozik s miután tudom, hogy fontos kérdéseket egyszerre és rohamosan megoldani nem lehet, azokat — isten segédelmével — fokoként fogom előkészíteni s az egyházmegye bölcs elhatározása alá bocsátani. Így egyes ügyek már a mostani egyházlátogatás alkalmából is fognak előterjesztetni, a melyek részint bajokat orvosolnak, részint lendületet fognak adni itt is, ott is a vallás erkölcsi életnek, mert örömmel jelezhetem

azon tapasztalatomat, hogy a vágyakozás az egyházi élet javítására mindenütt élénken nyilvánul, az egyházi kormányzat feladata tehát, hogy annak helyes irányt szabva, segítségére siessen minden buzgó egyházas törekvésnek.

Most pedig, eddigi rövid esperesi működésemről jelentésemet bemutatva s egyházmegyénk közönségére, tanácskázásaink folyamára isten áldását kérve, magamat a közgyűlés kegyességébe és bizalmába szerettem ajánlom.

* * *

1. Ezután az egyházmegyei közgyűlés az e célra berendezett iskolai tanteremben folytattatott, hol is, esperes urnak és a közgyűlés tagjainak egyházmegyei gondnok ur Ő Méltósága által, szívből meleg szavakban történt üdvözlése után, espere-sünk számolt be az esperesi hivatal elfoglalása idejétől máig elintézett fontosabb ügyekről, a következőkben:

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

Esperesi hivatalomat az 1894-ik év december 12-én átvéve, ezen idő óta a hivatalom körébe eső ügyforgalom az 1894-ik évben 69, az 1895-ik évben máig 388 számot tesz ki. Elintéztem a következő fontosabb ügyeket:

1. A domesztikai pénztárt 573 frt 85 kr. hátrálékkal átvéven, ezen hátrálék részint az egyházak befizetései, részint, volt esperesi elődöm által törlesztetvén, Budapestre felküldetett, tabellámban nem maradt semmi tartozásunk. Az 1894-ik évi járulékok is teljesen befizettettek, így egyházmegyénk ez idő szerint semmivel sincs hátrálékban.

2. A lelkészek minősítéséről vezetett könyvet kiegészítettem s annak másolatát a püspöki hivatalnak megküldöttem.

3. Hiányozván a tanítókról és azoknak minősítéséről minden adat, azokat az egyházlátogatóság útján beszereztem. Sajnosan tudatom ennek folytán, hogy mintegy 12 helyen üres a tanítói állás, de a betöltött helyek nagy részében is a fizetés nem üti meg a törvényes mértéket, így ezekről még külön intézkedés lesz szükséges azon jelentésem kapcsán, a melyet

a tanfelügyelőségtől nyert adatok alapján fogok előterjeszteni. Még egyszer meg kell ujitanunk az államsegély iránti kérvényeket azokra a helyekre nézve, a hol a kérvények — többnyire hiányos kimutatás miatt — elutasítottak és azokra, a honnan ugyancsak hibás számítás miatt eddigelé kérvény sem adatott be.

4. A debreceni és kolozsvári fakultásoknak a püspöki hivatal által több ízben sürgetett iveit részint megküldöttem, részint azokra nézve a püspöki hivatalnak a felvilágosítást megadtam. A hozzám beadott pénzt, a ladmoczi egyház részéről 1 és a s.-a.-ujhelyi egyház részéről 200 frtot Miskolcra elküldöttem.

5. Ugy a domesztika, mint az egyházkerület részéről nyert különböző segélyekről a nyugtákat a püspök urhoz beterjesztettem.

6. Az egyházlátogatás alkalmából intézkedtem az egyházmegyei határozatoknak végrehajtásáról s számonkéréséről, minél fogva minden függőben levő ügyről felvilágosítást fognak nyújtani a látogatási jegyzőkönyvek. Miután főtiszteletű Püspök ur felhívott arra, hogy az egyházlátogatás alkalmával a hiányos fizetések miatt egyházmegyénk részéről nem szolgáltatnak be idején és pontosan a különböző járulékok, erre az egyházlátogatóság figyelmét felhívtam s miután a tartozásokról hozzám jelentés nem érkezett, reméllen ezek is megszűntek s most már pontosan fogjuk beszolgáltatni járulékainkat.

7. Intézkedtem a függőben levő fegyelmi ügyek tárgyában is, a melyek a bíróság által fognak elintéztetni. Sajnosan jelentem itt, hogy egyik fegyelmi ügghöz 2 drb. világi bírósági, — egy felmentő, egy marasztaló — ítéletet kellett hivatalból csatolnom, a mely ítéleteket a püspöki hivatal küldött meg.

Egyéb kisebb elintézett tárgyakra nézve nem akarom igénybe venni az egyházmegye türelmét, csak azt jelzem még, hogy minden egyház számára elküldtem az áttérési és kitérési anyakönyvi iveket, hogy az egyházkerület határozatának e részben elég tétessék, továbbá, hogy a supplicatiói váltság minden nehézség nélkül befolyt; azonban, miután a többi egyházmegye

gyék csak az 1896-ik évi látogatás alkalmával fogják az 1895. évről beszédni ezen váltságot, így a most befolyt összeg felett rendelkezünk kell. Beszedettek ez évről, mint az előző évekről is, — a névkönyvekre is a pénzek, ezeknek hova fordításáról is, miután Névkönyv nem adatot ki, az egyházmegye rendelkezhetik.

A gyülekezetek belső és külső életéről az egyházlátogatási jegyzőkönyvek fognak tanúságot tenni. Itt csak sajnosan érintem, hogy főleg némely tót ajku egyházunkban fel van dulva a békesség, mint Tussán, Lasztomérban és Miglészen, a hol a bajok orvoslásáról gondoskodnunk kell. De gondoskodnunk kell általában zsinati törvényeinknek, egyházkerületi és egyházmegyei határozatainknak végrehajtásáról is mindenütt és minden fokon; épen azért küldött ki egyházmegyénk egy bizottságot, a mely e részben, közelebb be fogja adni javaslatát amelynek folytán minden irányban meg fogjuk tenni intézkedéseinket. Addig is azonban szükségesnek tartom a következő intézkedéseket:

1. A presbitériumok 12 évi cyklusa lejárván, rendelje el egyházmegyénk az új választást minden egyházban. A választások az 1895. év folyamán hajtassanak végre.

2. A tanitói változások teljes rendetlenségben történvén, kéressék föl az egyházkerület, hogy a törvény 432. §-a alapján alkosson szabályrendeletet.

3. A segédlelkészek ügyében, ugyancsak a törvény értelmében, kérjük föl az egyházkerületet szabályrendelet készítésére, mert főleg ily egyházmegye, mint a mienk, nem tud segédlelkészeket alkalmazni még a szükséges helyeken sem.

Gyűlésünk napirendén ezeket tartom elintézendőknek, egyebekre a fentebb említett előkészítés folytán nyári közgyűlésünkön fogom a nagytiszteletű egyházmegye intézkedését kikérni.

Különben a folyó ügyek sorrendben fognak előterjesztetni a jegyzői kar által.

Egyházmegyénk, elnök esperes urnak, jelek közgyűlés alkalmából, a mai egyházpolitikai hely-

zetet olyan szép vonásokban ecsetelt s e mellett bölcs mérséklést és türelmet ajánló székfoglaló beszédét, valamint az esperesi hivatal elfoglalása idejétől mostanáig elintézett ügyekről részletes előterjesztését meleg érdeklődéssel fogadja és azoknak egész terjedelemben jegyzőkönyvünkbe felvételét elhatározza.

2. Elnökség a tanácskozást megnyitván, mindenek előtt a hivatali kar egészítettet ki a tekintetben, hogy a közgyűlésben megjelent megválasztott, de még fel nem esküdött Tóth Ferenc, Dudás Lajos egyházi tanácsbírák, Nagy Béla egyházmegyei ügyész, Dr. Ferenczy Elek világi aljegyző a hivatalos eskü letétele és helyeik elfoglalására felkértek.

Esküvőjüket mind a négyen letévén, a közgyűlés lelkes éljenzései között elfoglalták hivatalos helyeiket.

3. Ezzel összeköttetésben elnökség jelenti, hogy Isaák János, Lónyay Gábor világi, Hajzer Endre egyházi tanácsbírók, Hutka József aljegyző részint betegség, részint családi körülmények miatt jelen gyűlésünkben részt nem vehetnek.

Az elmaradásnak igazolása azzal vétetik tudomásul, hogy nevezettek újólág felhivatnak miszerint a hivatalos eskü letétele és tanácsbírói hivataluk elfoglalása végett jövő őszi közgyűlésünkön megjenni sziveskedjenek.

4. Ennek kapcsán felolvastatott Boronkay Károly világi tanácsbírónak az esperesi hivatalhoz intézett levele, melyben tanácsbírói megválasztásában az egyházmegyei lelkészi kar és presbitériumok részéről ismételten tanusított bizalom nyilvánításáért szives köszönetet mondva, körülményeinek figyelembe vétele mellett lemondásának elfogadását kéri.

Közgyűlésünk a legnagyobb sajnálattal vette Boronkay Károly tanácsbíró urnak, ezen érdem

szerint viselt bizalmi állásról történt lemondását. S ha nem ismernők az ő körülményeit, a melyekkel lemondását indokolja, kész örömmel terhelnök meg azon bizalmas kérésünkkel, hogy egyházmegyei kormányzó testületünkben sziveskedjék, továbbra is, 21 éven át tanusított lankadatlan buzgalommal és kipróbált hűséggel működni. De indokait mégis figyelembe véve nem zavarjuk ebbeli kérelmünkkel, hanem elismerésével annak, hogy nevezett férfit, két évtizedet meghaladott tanácsbírói s több esetben helyettes elnöki hivatalával jó kötelességeit mindig vallásunk és egyházunk ügyeiért lángoló szeretettel, ritka pontossággal és igaz hűséggel buzgón teljesítette; elismerésével annak, hogy mindig igazságérzet által vezéreltetve szólt és cselekedett: a midőn közgyűlésünk őt tanácsbírói állásától felmenti, csak erkölcsi testülethez méltó kötelességet teljesít, ha az egyházi és iskolai közügy szolgálatában szerzett sok oldalu érdemeit egyházmegyei jegyzőkönyvünk lapjain megörökíti és hálával őrzi meg emlékezetben. S e mellett kérjük az égi gondviselést, hogy e derék férfit, kedves családjának és édes mindnyájunknak örömeire és dicsekedésünkre a jó egészségnek és hosszú boldogságteljes életnek áldásával ajándékozza meg.

5. Boronkay Károly lemondásával, eme tanácsbírói hely üresen maradván.

Erre a szavazás a szokásos módon elrendeltetik s annak beadási határidejéül ez évi augusztus hó 1-ső napja kitűzetik, felhivatván a lelkészek és presbitériumok, hogy ezen határidőt pontosan tartsák be.

6. Elnök esperes ur, esperesi előterjesztésében, azon elszomorító tapasztalat alapján, mert az egyházmegye különleges

helyzete miatt, a multhatatlanul szükséges helyeken sem lehet segédlelkészeket alkalmazni, a mi pár egyházunkra már most is sajnós állapotot idéz elő a tekintetben, hogy az elaggott lelkészek, a tanító hiány miatt az éneklési kötelességgel megterhelt papi hivatal teendőit csak fogyatékosan bírják elvégezni: indítványozza, hogy ezen mélyre ható baj megszüntetése tekintetéből a segédlelkészek ügyében, a törvény által is megrendelt szabályrendelet készítésére kéressék fel a főtiszteletű egyházkerület.

Egyházmegyei kormányunk elnöklő esperesünk előterjesztéséből, valamint több éven át szerzett közvetlen tapasztalatból meggyőződve a felől, hogy az idegen vallásu és nemzetiségű elemek közé ékelt több egyházunk jelenlegi helyzetében, a lelkészi dolgokban mind nagyobb és égetőbb hiányokat szenved: az elnöki indítványt helyesléssel fogadja és annak értelmében tisztelettel felkéri, a főtiszteletű egyházkerületet, hogy a segédlelkészek ügyének rendezése tárgyában, az egyházi törvényben is megrendelt szabályrendelet készítése által sürgősen intézkedni méltóztassék.

7. Ugyancsak elnök esperes ur arra való hivatkozással, mert a tanítói változások teljes rendetlenségben történnek, némelyik tanító, a mikor kedve jön és más helyet kap, megyen egyik egyházból, sőt egyházmegyéből a másikba szabadon a nélkül, hogy elbocsátási engedélyt kérne, vagy eltávozásáról az esperesi hivatal még csak tudomást is vehetne: indítványozza, hogy az ilyenmü zavarok megszüntetése céljából, az egyházi törvény 432. §-ában is jelzett szabályrendelet készítésére kéressék fel a főtiszteletű egyházkerület.

Közgyűlésünk a tanítók rendetlen változásának megszüntetésére vonatkozó elnöki indítványt helyeselve, ennek értelmében tisztelettel

felkéri a főtiszteletű egyházkerületet, hogy e nagyfentosságu és soknemű sérelmet okozó ügyet tanácskozása tárgyává tevén, a törvényben gyökerező szabályrendelet készítése által szüntesse meg a tanítói változások körül felmerülni szokott rendetlenségeket.

8. Ugyancsak elnök esperes ur, arra való hivatkozással, mert a törvény szerint a presbitérium tagjai 12 évre választottak, a mely cyklus pedig már lejárt: indítványozza, hogy az egyházmegye minden egyházában rendeltessék el a presbitériumok újra választása.

A zsimati törvény alapján tett ezen elnöki indítvány elfogadtatik és ennek értelmében az egyházak felhivatnak, hogy a presbitériumoknak a 12 évi cyklusra történő újra alakítása oly képen eszközöltessék, hogy a választások még ez év folyamán mulhatatlanul végrehajtsanak.

9. Mult évi közgyűlésünk 3. számu jegyzőkönyvi határozatában, az abarai tanítói díjlevélre vonatkozólag, arra hivatván fel esperesünk, hogy azt csakis azon esetben erősítse meg, ha abba a régi díjlevélben foglalt, de az újból kihagyott 445 □-öl föld, 136 □-öl rét terület és 10 ölfá járandóság behordási kötelezettsége bevezettetik és a volt tanító teljes kifizetése igazoltatik.

Miután mindezek jelen gyűlésünkre 3 példányban beterjesztett díjlevélben hitelesen igazoltattak: a 601 frt 40 kr. fizetést tartalmazó tanítói díjlevél megerősítettik és helyben hagyás végett a főtiszteletű egyházkerületre felterjesztetik és miután a volt tanító kifizetése igazolva lett, az egyház által megválasztott Bán Lajos becsatolt okmányai alapján az egyházmegyébe bekebeleztetik és az abarai egyházba tanítoul beerősítettik.

10. Ugyanazon közgyűlés 4. számú jegyzőkönyvi pontjában a bánóci egyház presbitériuma utasítva lett, hogy megválasztott és az egyházba behelyezett tanítója részére, a törvényes intézkedésnek megfelelő díjlevelet készítsen és azt megerősítés végett az esperesi hivatalhoz mutassa be.

Az esperesi hivatal útján a közgyűlésre 3 példányban beterjesztett s termény, föld, pénz és egyéb járulékokban 304 frt 90 kr. fizetést tartalmazó tanítói díjlevél megerősítettik.

11. Ugyanazon közgyűlés 7. számú jegyzőkönyvi pontja szerint, a szőlőskei egyház presbitériuma, a lelkésznek, az egyház hiveitől birtokaránylag járó, de több éven át az egyház pénztárából vásárolt fa ár kivetése, beszédéről az egyházmegyének pontos beszámolásra utasítatván.

A mennyiben ennek megtörténtéről, közgyűlésünkre megnyugtató előterjesztés nem tétetett, a presbitérium. fegyelmi vizsgálat terhe alatt utasítatik, hogy az egyház pénztárát jogtalanul megterhelt ezen fapénz kivetését és beszédését sürgősen foganatosítsa és eljárásáról jövő őszi közgyűlésünkig, az esperesi hivatalnak számoljon be.

12. Ugyanazon közgyűlés 8 számú jegyzőkönyvi pontjában a bodrog-szerdahelyi, kis-azari, kis-toronyai és abarai egyházak presbitériumai, az anyagi felelősség kimondása mellett utasítottak, hogy a rendetlen kezelés miatt veszélyben levő tőkepenzék ügyét vegyék azonnal rendezés alá, a kötvények értékét telekkönyvileg biztosítsák, esetleg ezeket, nemkülönben a hátrálékos kamatokat még peres uton is hajtassák be.

Egyházmegyei ügyész azon jelentése, hogy a kis-azari egyház tőke és kamathátrálék ügye peres uton, a bodrog-szerdahelyi egyházat érdeklő kötvénytartozások ügye szabályszerűen rendez-

tetett, a kis-toronyai kötvények pedig most vannak rendezés alatt — tudomásul vétetik. Az abarai egyház tőkepénzeit illetőleg pedig utasítatik a presbitérium, hogy e célra rendszeren bekötött jegyzőkönyvet szerezzen, abba a kölcsönök kiutalásáról, a presbiterek aláírásával ellátott jegyzőkönyvet vegyen fel, a melynek értelmében minden kiadott kölcsönért a felelősség a presbitériumra hárul. S mindezek mellett figyelem fordítandó a presbitérium által arra is hogy minden kölcsönkérő, saját nevében kívül még legalább egy vagyonos jótállót állítson és az egyház pénzeitől a törvényben megszabott %-on felüli kamat nem vehető.

13. Ugyanazon közgyűlés 9. számú jegyzőkönyvi pontjában, Elek Sándor, testben s lélekben megöregedett és elgyengült s e miatt a papi teendők végzésére képtelenné vált tussai lelkész, hogy az egyház gondozása és a hívek lelki ügye folytatást ne szenvedjen, tekintettel arra, miszerint javadalma a káplán tartását megbirja: alkalmas segédlelkész szerzésére és tartására köteleztetett.

Miután nevezett lelkész, az egyházmegye káplán tartásra kötelező határozatának állítólag azért nem tudott eleget tenni, mert tót nyelven is beszélő káplánt nem kapott: arra való tekintettel, hogy a hívek egészen tiszta magyar nyelvű káplánt is szívesen válnak, e tárgyban való sürgős intézkedésre az esperesi hivatal felkéretik.

14. Ugyanazon közgyűlés 11. számú jegyzőkönyvi határozata szerint, az országos zsinati törvény érvénybe lépésével, az egyházmegyei és egyházközségi ügyekre nézve új intézkedések, illetve új rendszabályok készítése válván szükségessé: ily szabályrendelet készítésére Sárkány Imre, Dókus Gyula és Kádár Jánosból álló bizottság kéretett fel.

Miután az erre vonatkozó munkálat be nem adatott: annak elkészítése és ez évi egyházme-
gyei őszi közgyűlésünkre betérjesztésére neve-
zettek újólág felhivatnak.

15. Ugyanazon közgyűlés 17. számú jegyzőkönyvi pontja szerint, a bánóci egyház hívei, első helyen annak presbitériuma arra lett kötelezve, hogy a néhai Kazincy János-téle alapítványból, a templom fedélzetének kijavítására felhasználta 500 frtot, mint eredeti rendeltetésétől elvont összeget kivetés útján is állítsa helyre és ezen tényt az egyházlátogatóság előtt okmányilag igazolja.

Erre vonatkozólag az egyházlátogatóság jelenti, hogy ezen elköltött alapítvány visszapótlása iránti intézkedés céljából, a bánóci egyház, az érdekelt fiókegyházak résztvevése mellett 1894. évi szept. 9-én rendes egyházi közgyűlést tartott, a melyben Kazinczy Arthur beretői lakos és egyházi főgondnok, az alapítványi összeg helyre pótlására, maga részéről 100 frtot ajánlott fel, melyet a közgyűlés el nem fogadott, hanem az eddigi gyakorlatra való tekintetből, az egyes egyháztagok állami adója és tiszta jövedelme alapján történő kivetést határozta el, a mely határozatot Kazinczy Arthur magára nézve sérelmesnek találván, az ellen még a múlt év szept. 17-én felelbezzett az esperesi hivatalhoz.

Közgyűlésünk sajnálattal jelenti ki, hogy a hivatolt felelbezés a volt esperestől átvett hivatalos irományok között nem találtatott s épen e miatt mielőtt a kérdéses ügyben határozná, felhivja Kazinczy Arthur beretői lakos és egyházi főgondnokot, hogy az ügy érdemére vonatkozó felelbezését jövő őszi közgyűlésünkig, az esperesi hivatalhoz ismételten terjessze be, az egyházat pedig arra utasítja, hogy az erre szóló irományokat és a kivetést haladék nélkül tegye át az esperesi hivatalhoz.

16. Ugyanazon közgyűlés 19. számú jegyzőkönyvi pontja alatt, a morvai egyház presbitériuma, felelőség terhe alatt köteleztetett a Németh Mihály, Lehotai Sándorné, Elyko Jánosnál levő tőkepenzek telekkönyvi biztosítására.

Minthogy a lelkész és gondnok a presbitériummal együtt, a kölcsönadott pénzekért anyagi felelőséggel tartozik, az egyházlátogatásnak ez ügyben tett jelentése oly utasítással vétetik tudomásul, hogy az adósok nejei is írják alá a kötvényt, s e mellett a presbitérium, a kamatok, bérhátrálékok és egyéb egyházi tartozások pontos beszédésére, az adóhátrálék haladéktalan kifizetésére, valamint arra is, hogy ezeknek megtörténtéről egyházmegyei őszi közgyűlésünknek számoljon be, felelőség terhe alatt utasittatik.

17. Ugyanazon közgyűlés 20. számú jegyzőkönyvi pontjában, a nagy- és kis-bárii egyház arra köteleztetett, hogy a lelkészi díjlevél megalakításával megbízott küldöttség által beterjesztett pontozatok figyelembe vételével új chartát készítsen és azt megerősítés végett, az egyházmegyére, 3 példányban terjessze be. Nemkülönbén a küldöttség is felkérte, hogy Gróf Vay Károlyné Ő Méltóságánál járjon közbe, hogy az uradalom részéről járuló, megváltás tárgyát nem képezett és még a földvétel után is fizetett, de egy idő óta bizonyosan tévedésből elmaradt életjárandóság is mint a lelkészi díjlevél egyik kiegészítő része abba beiktattassék.

Miután nevezett egyház előjárósága ezen határozatban foglalt rendelkezést nem teljesítette: annak súlyos következmények terhe alatti teljesítésére s a díjlevél beterjesztésére újólaj felhivatik.

A mi az életjárandóság kieszközlését illeti, e tárgyban egyházmegyei gondnok ur Ő Méltóságának azon előterjesztése, hogy az ezen ügyben kívánt eljárás a miatt nem foganatosított, mert a Méltóságos Grófnévali szeszélyes találko-

zásra kedvező alkalom nem volt — tudomásul vétetik és az elnökség ez ügyben való szives közbenjárásra ismételten felkéretik.

18. Ugyanazon közgyűlés 24. számú jegyzőkönyvi a) pontjában, több tanító, az egyetemes tanítói értekezleti gyűlésről, igazolás nélkül történt elmaradás miatt 2—2 frt birsággal sújtatván, azok beszédése az esperesi hivatalra bízott.

Az esperesi hivatal ezen birságpénzek beszédésével az egyházlátogatóságot bizván meg, a látogatási jegyzőkönyvekben s e mellett némelyek részéről írásban is beadott mentségi okok figyelembe vétele alapján Vágó Gyula s.-a.-ujhelyi, Pányoki Dániel kis-toronyai, Vidonyi Dániel szünnyegi, Szabó Béla zempléni tanítók a pénz-birság megfizetése alól felmentettek; Sárkány Pál imregi, Tóth Menyhért szöllőskei tanítók a birságpénz megfizetésére köteleztetnek; Homonnai Bertalan nagybárii, Turóci Lajos lasztoméri volt tanítók terhére kirótt 2 frt pedig a miatt, mert ezek időközben az egyházmegyéből elköltöztek — töröltetik.

19. Ugyanazon közgyűlés 32. számú jegyzőkönyvi pontjában Nagy Béla egyházmegyei ügyész azzal bízott meg, hogy vizsgálja át a Rátz József és neje Szekeres Borbála telekkönyvét és ha másodhelyen kellő alapot lát, a nagy-kázméri egyházat érdeklő s jelenleg a s.-a.-ujhelyi takarékpénztárban elhelyezve levő néhai Rátz Ádám-féle 500 frtos alapítvány telekkönyvi biztosítására, azt az esperesi hivatal közbenjöttével, nevezettek, ilyen módon, kölcsönképen adja ki.

Egyházmegyei ügyésznek szóval tett azon előterjesztése, hogy a Rátz József és neje Kolbásai és nagy-kázméri birtoka az 500 frt kölcsön tőke másodhelyeni betáblázásban kellő biz-

tosítékot nyújt és annak biztosítása mellett nevezettek az összeget, a takarékpénztárból már fel is vették — tudomásul vétetik. Minthogy azonban, tudomás szerint, kölcsönzők, az ügyész kész kiadásait mind ez ideig sem fizették: annak még peres uton való behajtására az esperesi hivatal felkéri.

20. Ugyanazon közgyűlés 35. számú jegyzőkönyvi pontjában Tóth Ferenc, Szemere Geiza tanácsbírák azzal bizatván meg, hogy hegyii egyházban megjelenvén, igyekezzenek az ottani híveket rábírní, miszerint a kistráskai közös anyaegyház templomát együttes erővel mentsék meg a végelpusztulástól.

Ez ügyben az egyházlátogatóság járván el, miután az előterjesztésből az tünt ki, hogy a hegyii egyház hívei arra való hivatkozással, mert nekik jó karban tartott és a hívek befogadására eléggé tágas templomjuk van és miután önszántukból arra nem ajánlkoznak: ezek figyelembe vétele mellett, ők a kistráskai templom javítási munkájához és költségéhez való hozzájárulásra nem kötelezhetők s így ezzel ezen ügy végbevezést nyért.

21. Ugyanazon közgyűlés 37. számú jegyzőkönyvi pontjában Erdélyi Sándor magyar-jesztrebi lelkész és az ott ideiglenesen működő Gecse Geiza káplán-tanító közti fizetés megosztási kérdés, mint közigazgatási bírósági ügy, előkészítés és az időszaki-tanács általi elintézés céljából az esperesi hivatalhoz visszatétetett.

Amennyiben ezen ügynek a törvényben megszabott szabályszerű előkészítése bizonyos körülmény miatt eszközölhető nem volt: az ügyiratok szabályszerű előkészítés végett ismételten az esperesi hivatalhoz tétetnek át.

22. Olvastatott a kis-ráskai egyház presbitériumának, templomuk megújítása ügyében beadott kérvénye, melyben $\frac{1}{2}$ alatt mellékelt építkezési költségvetésben kimutatott 2529 frt 83 krnyi építési költség fedezhetése végett, ugy az egyháztanács, mint a közgyűlés által előlegesen jóváhagyott osztályadó kivetési kimutatás megerősítését; továbbá mig ezen kivetett adók beszedhetők volnának, addig a főtiszteletű egyházkerülettől 2000 frt. kölcsönt óhajtván az egyház felbenni, erre vonatkozó kérvényüknek támogatását; végül ugyancsak az építkezési költségek gyarapítása céljából országos könyöradomány gyűjtését tervezvén, az erre vonatkozó, mellékelt kérvénynek ajánló záradékkal ellátását s a nagymélt. belügyminisztériumhoz való felterjesztés végett zemplénavármegye alispáni hivatalához való áttételét kérelmezi.

Az egyházmegye az osztályadó ivet, mivel az a kivetés után, az érdeklettekkel közölve nem volt, oly utasítással küldi vissza a kérvényező presbitériumnak, hogy a kivetést minden egyes egyházztaggal közölje, az esetleges felszólalásokat záros határidőig bekérvén, tárgyalja az esetleges felebbezéseket ismételten terjessze be az esperesi hivatalhoz A 2000 frtos kölcsönre a főtiszt. egyházkerületnek az egyház ajánltatik. Végül a nagymélt. ministeriumhoz intézett kérvénynek, felterjesztés végett a vármegyei alispáni hivatalhoz, elnöki uton való áttételére esperesünk felkéretik.

23. Olvastatott a gercselyi egyház kérvénye s azzal kapcsolatban egy adásvételi szerződés, mely szerint az egyház iskolai épületét és belhelyét, mivel arra az állami iskola megnyílása után többé szüksége nincs s az épületnek mint bérháznak jövedelmét, annak jó karban tartása teljesen felemésztí; kéri tehát, hogy az eladást hagyja helyben, a 900 frtos adásvétési szerződést erősítse meg és utasítsa az egyházat az eladott épület és belhely árának takarékpénztárban való elhelyezésére s örök időközön át megőrzésére.

Közgyűlésünk a gercselyi egyház által beterveztett adás-vételi szerződést a maga részéről jóváhagyván, megerősítés végett ajánlással terjeszti fel az egyházkerületre. Utasítván az egyházat, hogy az eladási 900 frtot takarékpénztárba helyezze és az egyház állandó vagyonaként kezelje.

24. Ugyancsak a gercselyi egyház presbitériuma jelentést tesz arról, hogy az egyházlátogatóság utasítása szerint, a lelkész laknak célszerű átalakítását elhatározta s a mostani konyhából egy harmadik szobát, a kamarából konyhát csináltat, a nagy istálótól pedig egy darabot elrekesztet kamarának s mindezt még e tavaszon végrehajtja.

Ugyancsak arra is fel lett hiva, hogy mivel a gercselyi és kelecsenyi állami iskolákban a vallástanítás által a lelkész hivatalos munkája is megszaporodott, ezért bizonyos méltányos díjazást állapítson meg a lelkész részére. Erre vonatkozólag azonban az egyház a véleményeknek nagyon is szétágazása miatt megállapodásra jutni nem tudván, az iránt kérelmez a lelkész, hogy ezen ügyben, az egyházmegye saját belátása szerint intézkedjék.

A papilak átalakítására vonatkozó jelentés azzal vétezik tudomással, hogy a presbitérium utasittatik, miszerint az építkezés tervét és költségvetését megerősítés végett az esperesi hivatalhoz terjessze be, s majd annak megtörténte után foganatosítsák az építkezést. A vallástanításra vonatkozólag pedig határoztatik, hogy mivel az állami iskolákban teljesítendő vallástanításról az egyház tartozik gondoskodni és mivel a gercselyi egyháznak a tanítói állás feleslegessé válása következtében ezen célra felhasználható alapja is van, ezen alapból 100 forint évi díjnak a gondnok által történő fizetését egyházmegyénk elrendeli, a melyért Gercselyben heti 2 órán Kelecsenyben pedig egy órán a vallástanítást

teljesíteni s a növendékeknek vallásos ismeretekben való előhaladásáról, az iskolai év végén tartandó vizsga alkalmával bizonytságot tenni tartozik.

25. Kis-Azar az iránt kérelmez, hogy önálló lelkészi állomását szervezhesse. Két évvel ezelőtt ugyanis, az egyházmegye nevezett egyházat odautasította, hogy vagy egy erőteljes tanítói hivatal létesítésével affiliáltassa magát, vagy pedig az iskola államosítása mellett szervezze az önálló lelkészi állást. Az egyház az önálló lelkészi állás szervezését óhajtván keresztülvinni, beterjeszti lelkészi díjlevelét három példányban megerősítés végett s kéri a lelkész választás elrendelését. Kérelmével kapcsolatban előadja, hogy a magas kormány egy Nagy-Azarban létesítendő állami iskola felállítását 1896. után már is engedélyezte. Hogy Kis-Azarban is létesíttessék állami iskola, az ez iránti kérvény Zemplénumegye közigazgatási bizottságának meleg ajánlatával felterjesztetett s bár még válasz reá nem érkezett, de ha kedvezőtlenül intéztetnék el, akkor is biztosítva van a gyermekek iskoláztatása a sokkal nagyobb számú és közel eső Nagy-Azarban. Céljának elérése végett az eddigi lelkészi és tanítói javadalmakat összezsátolta, s azokat az egyháztagekat is, kik eddig semmi egyházi adóval megróva nem voltak, vagyonuknak megfelelő fizetési osztályba sorozta. Hogy mindezek mellett is, a chárta az eddigi lelkészi és tanítói díjlevelek összegéig nem emelkedik, oka az, hogy az egyháztagek közül a régi díjlevelek kiállításá óta többen elköltöztek vagy elpusztultak; továbbá a szemes élet ár csökkenése, valamint az is, hogy a tanítói díjlevelben levő 30 gyermek tandíja beszámítható nem volt, mivel e díjlevel az államosítás esetére szól, a mikor az e nemü fizetés a lelkészt nem illetheti. Mig azonban az állami iskola megnyitva nem lesz, addig a lelkész végzi a tanítást is a tandíjilletményért. Ezek folytán kéri a beterjesztett díjlevel megerősítését s a lelkészválasztás elrendelését. Megjegyeztetik még, hogy a lelkész adójából 40 frt fizetését, az egyház egy e célra megajánlott 1000 frtos magtári alaplól egyszer s mindenkorra magára vállalta.

Az egyházmegye a felhozottakat figyelembe vevén, a lelkész-választást oly feltétel alatt engedélyezi, ha a díjlevélben kimutatott, részben a lelkész, részben az egyház által fizetni tervezett összes adók fizetését az egyház magára vállalja. A díjlevelek tehát az egyház előjáróságának oly utasítással adatnak vissza, hogy a fent említett módosítás azokban megtétetvén, az esperesi hivatalnak újra adassanak be a főtiszt. egyházkerületre való felterjesztés végett. Az esperes egyszersmind megbizatik, hogy a kívánt feltételek teljesítése után a kis-azari egyházban a lelkész-választás iránt, saját hatáskörében intézkedjék.

26. A miglészi egyház lelkészi hivatala, eddigi lelkészének Soltész Károlynak fél fizetéssel nyugalomba vonulása után, helyettes lelkészszel töltendő be az egyházmegye régebbi határozata szerint. A félfizetés az egyházlátogatóság által 280 frtban számíttatván fel, a mennyiből lehetetlennek tartják az egyház előjárói a helyettes lelkész megélhetését. Minthogy pedig a hivek egyházi adója már is oly magasra van felemelve, hogy annak felebbemelésére gondolni sem lehet, s mivel más vallású s szláv nyelvű lakosok közé ékelt s missiói hivatást teljesítő egyházuk lelkészi állomását minden áron fentartani óhajtanák: azon alázatos kérelmüket terjesztik az egyházmegye elé, hogy addig, míg Soltész Károly a félfizetést élvezni fogja, a rendes lelkészi állomás fentarthatása céljából ajánltassék az egyház a ft. egyházkerületnél 300 frt évi segélyre.

Az egyházmegye Soltész Károly miglészi lelkésznek fél fizetéssel nyugalomba vonulását már előbbi gyűlésén kimondván, részére az említett papi jövedelem fele vagyis 280 frt, nyugdíjul elrendeltetik, ugy szintén még e nyáron öt illeti s neki íteltetik az őszi vetés alá eső 12 hold földnek ez évi haszna; megjegyeztetvén,

hogy a használat idejére járó adót 12 hold föld után haszonélvező nyugdíjas lelkész fizeti. Mint-hogy pedig a helyettes lelkész, a nrásik félfizetést képező 280 frtból, az egyházmegye véleménye szerint sem képes megélni, az egyház kérelme figyelembe vétetik s a kért 300 frt. segélyre a ft. egyházkerületnél ajánlatik. Ezen ügynek esetleg kedvező elintézése esetére az esperes megbizatik, hogy a helyettes, esetleg rendez lelkész beállítása, illetve megválasztása iránt intézkedjék; addig pedig a lehetőséghez képest gondoskodjék a miglészi egyházban a lelkészi funkciók ellátásáról.

27. A gyámügyi választmány, melynek elnöke Sárkány Imre, pénztárnoka Gyarmathy Soma, választmányi tagjai Erdélyi Sándor és Szegő Benő — beterjeszti a gyámintézeti pénztárnak 1895. március 16-án történt megvizsgálásáról s a gyám-tár 1894. dec. 31-iki állapotáról szóló jegyzőkönyvét, melynek pontjai a következők:

1. A gyámügyi tőkékről, régi és folyó kamatokról vezetett kimutatásban Soltész Károly terhére 345 frt tőke, 148 frt régi és az 1894-ik évi 20 frt 70 kr. folyó kamat van elkönyvelve. 1887-ben a Sulyovszky István ügyvéd által eszközölt bírói ki-egyezés alkalmával ezen tartozás 304 frt tőke és kamatban állapított meg, így a gyámügyi tőkekönyvben is ezen összegnek kell szerepelni. 1887-től a 304 frtnak 6%-os kamata 1894. év végéig 127 frt 68 kr., a folyó kamat 18 frt 24 kr. leszen; ezen követelés tehát a gyámügyi tőkekönyvben így helyesbitendő.

Gyámügyi pénztárnok jelenti, hogy Soltész Károly 1894. nov. 19-én 35 frtot küldött hozzá visitationális hátrálálékos tartozásainak rendezése céljából; minthogy azonban e nemű tartozását Bessenyei István miglészi főgondnok 25 frt 41 krban, a rajta hatóságilag behajtott 100 frt birsággal együtt már beküldötte: azt kérdezi tehát pénztárnok, hogy hová fordítsa ezen 35 frtot.

A gyámügyi választmánynak ezen jelentése helyben hagyatik s az említett 35 frtnak pedig Soltész Károly közigazgatási 91 frt tőke tartozására való elkönyvelése rendeltetik el.

2. Tomcsányi Árpád morvai lakos ellen a tőkekönyv szerint 96 frt 49 kr. követelése volt még a gyámúrnak; ezen tartozás azonban Sulyovszky István ügyvéd által történt beperesítés alkalmával 62 frtra szállított le, mely összeg befizetve, az ügy véglegesen rendeztetett.

Az egyházmegye ezen jelentést tudomásul veszi s a leszállítást 96 frt 49 krról 62 frtra helyben hagyja s a felüleges összeget törlésbe hozni rendeli.

3. A gyámúrnak állását 1894. dec. 31-éről, a következőkben mutatja ki a választmány:

Bevétel.

1. Pénztári maradvány 1893-ról	197 frt 50 kr.
2. Tőke befizetés	184 „ 87 „
3. Hátrálékos kamatból	68 „ 65 „
4. Folyó kamatból	12 „ 03 „
5. Takarékpénztári kamat	256 „ 44 „
Összesen .	719 frt 49 kr.

Kiadás.

1. Takarékpénztárba tőkésítés	256 frt 44 kr.
2. Özvegyek s árváknak osztalék	133 „ 00 „
3. Kezelési kiadások	70 „ 00 „
4. Rendkívüli kiadás	1 „ 80 „
Összesen .	461 frt 24 kr.

Tehát pénztári maradvány . 258 frt 25 kr.

Vagyoniállás az 1894-ik év végén.

1. 3 drb. takarékpénztári könyvön	5042 frt 26 kr.
2. Lelkészeknél s tanítóknál 6%-os tőke	1934 „ 09 „
Átvitel .	6976 frt 35 kr.

	Athozat .	6976	frt	35	kr.
3.	Ugyanazoknál hátrálékos és folyó kamat .	618	„	43	„
4.	Világiaknál 8%-os tőke	730	„	70	„
5.	Ugyanazoknál hátrálékos és folyó kamat .	851	„	10	„
6.	Özv. Böszörményi Károlynénál a számadásból	97	„	02	„
7.	1894. évi pénztári maradvány	258	„	25	„
	Összesen .	9531	frt	85	kr.

azaz kilencezer ötszáz harmincegy frt 85 kr.

Ezen pénztári állapotot feltüntető bevételi és kiadási naplók tételenkint átvizsgáltatván, a felmutatott takarékpénztári könyvekkel, a kéznél levő s rendelkezés alatt álló pénztári maradvánnyal, ugyszintén a bevételeket és kiadásokat igazoló okmányokkal teljesen rendben találtattak, minek folytán a választmány a pénztárnoknak a felmentvényt megadta.

Az egyházmegye a gyámügyi választmánynak ezen részletes jelentését tudomásul veszi s úgy a gyámügyi bizottságnak, mint a pénztárnoknak a felmentvény megadása mellett, fáradozásukért elismerő köszönetét fejezi ki.

4. Ugyancsak a gyámügyi választmány jegyzőkönyvének 6-ik pontja szerint Szendrei Sándor, nyug. tanító, a választmány elnökének bemutatta félrész jegyét azon kérelelemmel, hogy részére az 1894. évi osztalék utaltassék ki; a mennyiben azonban az alapszabályok 23-ik pontja azt moneja, hogy »a kik az egyházmegyét elhagyják, segélyben nem részesülnek, hanem tagsági díjukat visszakaphatják, ha azt egy év alatt vissza kívánják«, a választmány az ezen kérelem felett való határozat hozatalt az egyházmegyei közgyűlésre bizza.

Az egyházmegye az alapszabály idézett pontja értelmében kimondja, hogy kérvényező, mivel az egyházmegye kebeléből eltávozott, jutalékra igényt nem tarthat, hanem az általa befizetett összeg, kamat nélkül részére kiadatik s ennek kifizetésére a pénztárnokot utasítja.

5. Végre a választmány tagjai, a pénztárnokkal együtt, az egyházmegyei közgyűlés rendelkezésére bocsátják megbízatásukat, mivel 1894. december 8-án az egész egyházmegyei kormányzótestület ujonnan választott; az osztalékra vonatkozólag pedig indítványozza, hogy amint az előző években, úgy most is egy részvény után 14 frt, félrészvény után pedig 7 frt utalványoztassék.

A lemondás a közgyűlés elismerésének nyilvánítása mellett elfogadtatik, még e gyűlés folyama alatt a számvevőszék megalakittatik s osztalékul 15 frt, illetve 7 frt 50 kr. állapittatik meg az özvegyek és árvák részére.

23. Olvastatott a kisbárii lelkész és presbitérium kérvénye, melybe többféle indokok által előidézett sanyaru helyzetüket panaszolva, kiemelik, hogy alig 4 éve, templomukat, mely már roskadozó fében volt 1600 frt költséggel ujja alakították; 400 frtot költöttek a már csaknem lakhatatlaná vált papilak rend-behozására. Mindezen költségeknek fedezését nagy mértékben előmozdította volna az egyház szőlőjéből várt jövedelm, csak-hogy az országos csapáskent rájuk is özönlött filoxera tönkretette azt; a hivek is ugyanezen ok miatt végképen elszegényedtek s dacára ennek, a már is igen magas fokra emelt egyházi adót a napi kiadások fedezhetése miatt még magasabbra kell emelni, mivel az egyháznak semmiféle jövedelem forrása nincs; E mellett 100 frtal tartozik az egyházmegyének; illeték egyenértéki adó címén 53 frt hátráléka van, melybe már a gondnok igavonó jószágát akarta a jegyző elárvereztetni s csak nehezen tudtak kieszközölni 6 havi halasztási időt, mely már vége felé közeledik. Ezen állapotok miatt már a gondnokságra sem akar vállalkozni senki s az egyház tényleg gondnok nélkül van.

Ezekhez járul még az, hogy a Gr. Vay Károlyné ő méltósága által kifizetett 1840 frt összegből a kis-bárii lelkész részére 34 hold 781 □-öl szántó föld vásároltatott, melyből valami ok miatt csak 30 hold telekkönyveztetett be. Most az el' 51 eredt s több évig huzódott pert a kis-bárii egyház ellen

a Csernahóiak megnyervén, az említett földből a 30 holdon felüli részt elvenni szándékoznak a lelkész buzavetésével együtt: a mi míg egyfelől a lelkészt 10 tagból álló családjával együtt rendkívül szerencsétlen helyzetbe juttatja, mivel buzáját az elvenni szándékolt fölkbe vetette, addig másfelől megkárosítja az egyházat is, mivel az egész 34 hold és 781 □-öl föld tényleg ki van fizetve s az elveszített földnek az ára is alig fog megtérülni.

Mindezen szomorú állapotok miatt azon kérelemmel járul egyház és lelkész az egyházmegye elé, hogy az említett tartozások kifizetésére, bármiféle segílyt részökre kieszközölni, a földkérdésben pedig atyai gondoskodását reájuk kiterjeszteni s a lelkész verejtékes munkája gyümölcének mások által való elvételét, végre az egyháznak ez által történendő megkárosodását valamiképen megakadályozni kegyesen méltóztassanak.

Az egyházmegye megértvén a kis-bárii egyház és lelkész szomorú sorsát, azon töle telhetőleg segíteni kívánván, hogy a hátrálékos adó s tartozás törleszthető legyen, segílykérvényét ajánlólag terjeszti fel a ft. egyházkerületre. Egyuttal felhivatik az egyház, hogy folyó illeték egyenértéki adóját valami uton módon fizesse, hogy az ismét fel ne szaporodjék. Mennyiben pedig, a törvényre való hivatkozás mellett, az illeték egyenérték fizetése megszüntethető, egyházmegyei közgyűlés által felkéretik Ujj István tanácsbíró, hogy ez irányban a kis-bárii egyház érdekében tegye meg a kellő lépéseket.

A mi illeti a lelkészi földek említett részének a Csernahóiak által való elperlését, arra nézve kimondatik, hogy ha már a meghozott ítélet szerint a földeket csakugyan át kell engedni a Csernahóiaknak, azoknak vételára követtessék vissza. Egyszersmind felkéretik az egyházmegyei ügyész, hogy a helyszínére kimenvén,

igyekezzék a Csernahóiaknak lehetőleg a lelkükre beszélni, hogy ne vegyék el a bárri lelkésztől a buza termést, melyre ő dolgozott, hanem engedjék meg, hogy azt ez éven ő arathassa le. Ha pedig a Csernahóiak ilyen közbelépés mellett is ragaszkodnának a földeknek vetéseitől való elfoglalásához, azon esetben az önhibája nélkül kárvallott kis-bárri lelkész, kárpótlásul, az államszegélyben, első sorban fog részesítettetni, hogy ez által sok tagu családjától legalább a legszükségesebb dolgokat ne kénytelenitessék megvonni.

29. A királyi tanfelügyelőség, arra való hivatkozással, hogy a népiskolai tanítók fizetését tartalmazó díjlevelekben kitüntetve levő járandóságok különböző értékben vannak felszámítva: a termények árának egyöntetű megállapítása céljából, a vármegyei közigazgatási bizottság által $\frac{1220}{2110}$ szám alatt, 10 évi átlag szerint megszabott árösszeget feltüntető nyomtatott minta ivet, továbbá a földilletmények megállapításához, a kataszteri tiszta jövedelem mellett számításba veendő s a s. a. -ujhelyi járásban 15%, a nagy-mihályi és gálszécsi járásokban 20%-okban megszabott és a tanítói nyugdíjba is beszámítható földjövedelem emelkedési %-oknak figyelembe vételére szolgáló $\frac{498}{1214}$ számú vármegyei közigazgatási bizottsági intézkedését tárgyazó jegyzőkönyvet figyelembe vétel és ahhoz való alkalmazkodás céljából, az esperesi hivatalhoz megküldi.

Egyházmegyei kormányunk az ezen vármegyei közigazgatási bizottsági jegyzőkönyvekben foglalt s részint a termények árának egyöntetű megállapíthatása, részint pedig a kataszteri tiszta jövedelem mellett, külön számítás tárgyát képező %-okra vonatkozó intézkedést tudomásul veszi és a díjlevelek kiállításánál ily értelemben történő intézkedésre az esperesi hivatalt felkéri.

30. Ugyancsak a kir. tanfelügyelőség, a mi egyházmegyénkhez tartozó s a tanítói fizetés pótlására állami segélyért

folyamodott egyházak által kért és a vármegyei közigazgatási bizottság által, a fizetés értékellése mellett javaslatba hozott pótlék összegeket feltüntető táblás kimutatást tudomás vétel és a szükségesnek mutakozó intézkedések megtétele végett azon kéréssel küldi meg, hogy tekintve azt, miszerint az egyházak által betervezett díjlevelek, a tanítói fizetés megállapítására biztos alapot nem szolgáltatnak: tetessék intézkedés arra nézve, hogy a tanítói díjlevelek kiállítására nyomtatott minta készíttessék és az értékek megállapításánál fő figyelem fordíttassék a vármegyei közigazgatási bizottságnak, a terményérték és kataszteri tiszta jövedelem tárgyában hozott határozatára, valamint arra is, hogy az ujjonnan szerkesztendő díjlevelekben, a tisztán tanítói fizetés a kántortól elkülönítve legyen feltüntetve.

Közgyűlésünk a kir. Tanfelügyelőségnek fenti előterjesztését köszönettel veszi tudomásul, és tudva azt, hogy a tanítói fizetéseknek biztos alapon és meghatározott egyöntetű kulcs szerinti felszámítása nagy befolyással van a tanítók anyagi helyzetére s nyugdíj ügyök elbírálására: szívesen igyekszik eleget tenni azon kívánalomnak, hogy a díjlevelek nyomtatott minta szerint állíttassanak ki, valamint, hogy a mely egyházban a tanítói fizetés 400 frtig nem emelkedik és a segély kérés elmulasztott, a törvényben megszabva levő módon az iránt az egyházak folyamodjanak. Hogy pedig ezek szabályosan történjenek, Esperesünk elnöklete alatt Dókus Gyula tanácsbíró, Gyarmathy Soma főjegyzőt bizza meg a díjlevél egyöntetű kiállítására szolgáló díjlevél minta megszerkesztésével, kinyomattatásával, valamint azzal is, hogy a 400 frt fizetést biztosítani nem bíró egyházak előjáróit hívják fel a törvényben megszabott okmányokkal felszerelt folyamodvány beadására, ezeket bírálják meg és a kir. tanfelügyelőség útján terjesz-

szek a vármegyei közigazgatási bizottsághoz. Felkérte az esperesi hivatal még arra is, hogy utasítsa az egyházak előjáróságait, hogy a hol csak lehetséges, a tanítói fizetést a kántorítól különítsék el és azután nyomtatott s lehetőleg 400 frt fizetést biztosító díjlevelet erősítsen meg.

31. Ugyancsak a kir. tanfelügyelőség, a vásárhelyi egyház által 413 frt 56 $\frac{1}{2}$ kr. minimális törzsfizetéssel értékelt és a vármegyei közigazgatási bizottság által is helyeselt előkönyörgő tanítói díjlevelet illetékességi szempontból és a szükséges intézkedések megtétele végett az esperesi hivatalhoz átteszi.

Közgyűlésünk a vásárhelyi előkönyörgő-tanító fizetésének 413 frt 56 $\frac{1}{2}$ krban történt megállapítását helyesléssel fogadja és a midőn azt a díjlevél tervezetben érintett egyéb pontjaiban foglaltakkal jogérvényre emeli, utasítja az egyház hiveit és a presbitériumot, hogy magára nézve tekintse kötelezőnek és a fizetést azon értelemben teljesítse.

32. A hardicsai egyház vizsgálásával megbizott egyházlátogatóság, azon egyház iskolájáról jelenti, hogy a tanító az iskolai év kezdetén az egyházat elhagyván, azóta ott tanító nincsen és az eddigi fizetésre tanító nem akadván, felhivatott a presbitérium, hogy a fizetést birtokaránylagos kivetéssel is emelje.

Miután az egyház részéről jelen közgyűlésünkre két díjlevél terjesztetett be, a melyek közül az egyik a régi fizetést tartalmazza, a másik pedig a temetési stólán kívül 300 frt. készpénzfizetést biztosít a tanító részére; közgyűlésünk ideiglenesen ez utóbbi díjlevelet erősíti meg és ezen fizetés kötelezettsége mellett adja meg az egyháznak a tanító hívás jogát, lelhi-

ván a presbitériumot, hogy a hiány pótlására államsegélyért folyamodjék.

33. Ugyanazon egyház köréből jelenti az egyházlátogató-ság, hogy a lelkész fafizetését, az eddigi gyakorlat ellenére, apró részletekben és hiányosan szolgáltatják be az egyház hivei.

A rendetlen állapotok megszüntetése céljából felelősség terhe alatt utasítatik az egyház presbitériuma, miszerint a lelkész részére kötelezőleg megállapított ölfizetés árát a hivekre telek arányában vesse ki, szedje be, az ölfizetés kellő időben egy helyen vásárolja meg és annak hazaszállításáról gondoskodjék.

34. Ugyanazon egyházlátogató-ság, a tussai és magyar-izségi iskolák tantermeiről azon jelentést teszi, hogy az eredeti alakban, a tanítványok létszámához mérten épített bő tantermek, az egyházak által, önkényesen ketté rekesztetvén, mindkét helyen szűk és egészségtelenné tetetett az által, hogy fele része Tussán istállóvá, Magyar-Izsépen kamarává fordított. Az abarai egyháztól pedig az jelentetik, hogy az egyház mostanáig sem gondoskodott az iskola kibővítéséről.

Egyházmegyei kormányunk bármennyire óhajtana is, hogy az egyházak szegény helyzetükben, a költséges építkezés terheitől megkíméltesenek, nem nézheti el, hogy a tanterem részbeni átfalazásával szűk és egészségtelen helyiségben kinlódjanak az iskolás gyermekek: épen azért szigoruan meghagyja a tussai és magyar-izségi egyházak presbitériumainak, hogy iskolai tantermüket, a közfalak eltávolításával, még ez év folyamán eredeti alakjukba visszaállítani tart-sák felelőséggel járó köteleességüknek. Az abarai presbitérium szintén utasítatik, hogy az iskolai tanteremnek célszerű és a gyermekek nagy számához mért kibővítéséről még a nyár folyamán

gondoskodják, és ezeknek megtörténtéről jövő őszi közgyűlésünknek számoljanak be.

35. Az egyházlátogatóság lelki örömmel hozta köztudomásra, hogy Vásárhelyen 13000 frtot meghaladó költséggel, a hivek befogadására alkalmas és igen diszes új templom, a magyar-izsépi egyházban pedig 1751 frt kiadással, három szoba, konyha, kamarából álló kényelmes és egészséges lakás építtetett a múlt évben a lelkész részére.

Egyházmegyei kormányunk jól tudván azt, hogy míg a csekélyebb épületjavításoknál is, annyival inkább az új építkezéseknél nagy ügybuzgalmat és sok fáradságot veszen igénybe az egyházügye a presbitérium, különösen a lelkész és gondnok részéről, s épen ennek tudatában, a midőn egyházmegyénk örömét nyilvánítja a felett, hogy Vásárhely dicsőségre valló munkát végezett új és szép templomának felépítésével, a magyar-izsépi egyházban pedig megszabadult a lelkész a rozzant és egészségtelen lakás nyomorúságától; szívesen ismeri el Hutka József, Tudja Mihály lelkészeknek, Isépy Geiza főgondnoknak és mindkét egyház presbitériumának az építés körül kifejtett és buzgóságról tanuskodó lelkes munkálkodásaikat és örömmel ajándékozta meg őket a jegyzőkönyvi elismerés méltán megérdemelt jutalmával.

36. Ugyanazon egyházlátogatóság meggyőződést szerezvén arról, hogy az egresi községi, cselei, pelejtei, kis-ruszkai röm. kath. iskolába járó ref. gyermekek mostanáig sem részesülnek vallásos oktatásban, e tekintetben sürgős intézkedésre hívja fel egyházmegyénk figyelmét.

Egyházmegyénk egyik legfontosabb és vallásos érdek szempontjából mulaszthatlan teendői közé tartozónak tekintvén a vallás tanításra való

felügyeletet, ebből kifolyólag oda utasítja az egresi egyház presbitériumát, hogy tekintettel arra, miszerint Egresnek az anyaegyháztól eső nagy távolsága miatt a lelkész vallás és ének tanítás végett, ön költségén oda nem járhat, kérje fel az ottani községi iskolában működő és előnyösen ismert ref. vallásu tanitót, hogy némi díjazás mellett, vállalja el a ref. gyermekek vallás és ének tanítását, meghagyatván a lelkésznek, hogy ottan a vallás és énektanításra pontosan ügyeljen fel, valamint ejtse módját annak is, hogy a szórványokban róm. kath. iskolába járó gyermekek vallásos oktatásban részesüljenek.

37. Ugyanazon egyházlátogatóság, a lasztóci egyház állapotát feltüntető előterjesztésben tudomásra hozza, hogy tanító nem léte miatt, az ottani ref. gyermekek róm. és gör. kath. iskolákba járnak; hogy a vallástanításról nincs gondoskodva; hogy a lelkész részint aggkorával járó gyengesége, részint a rossz közlekedés miatt, Nagy-Kázmérbá, hová negyedik vasárnap volna köteles isteni tisztelet tartás végett kimenni, — nem bír eljárni, hogy az egyházi földek adó ügye nagy rendetlenségben van, hogy iskolája, tanítói lakása dülő félen van.

A földek adóügyére nézve utasítja közgyűlésünk a presbitériumot, hogy nézzen utána, vajjon melyik évből szaporodott fel az adó hátrálék és ha az bármi.y részben, talán azon időtől való, a mikor az egyház földjét, Hericz Ferenc plébános bérelte, a ki a szerződés értelmében az adót is köteles volt fizetni — vele számoljon le és az esetleges adóhátráléki követelést rajta még peres uton is hajtassa be.

A többi felsorolt dolgok és bajok mint olyanok a melyeken ez idő szerint és sürgősen segíteni nem lehet, sajnálattal vétetnek tudomásul

és ideiglenes intézkedés céljából az esperesi hivatal figyelmébe ajánlatnak.

38. Az abarai körbeli egyházlátogatóság, a málcai egyházból, azon előterjesztést teszi, hogy ott a múlt évben az iskola, 676 frt kiadással rendbehozott, két oldalról deszka kerítés húzatott, a lelkészi istálló zsindelelyei befedetett, de a tanterem nem pádimentomoztatott ki.

Közgyűlésünk az egyházemelkedés és tanügy iránti meleg érdeklődés bizonyóságaként veszi, a málcai egyháznak ezen mindenesetre dicséretes buzgalmát, hogy rozzant tanítói lakását, iskoláját, a célnek megfelelő karba hozta. S midőn az építkezés körül tanusított ügybuzgóságért az egyházi előjárásának, benne legkivált az áldozat készség erényének gyakorlásában mindig kimagasló Stépán család és Stépán Gábor helyettes főgondnok ur iránt hálás elismerését és köszönetét nyilvánítja, egyuttal felhívja a presbitériumot, hogy a gyermekek egészségére oly igen káros hatással levő tanteremnek kideszkáztatásáról, még ez év folyamán gondoskodjék.

39. Ugyanazon egyházlátogatóság, Stépán Gábor urnak 25 frtot, özv. Bernáth Dánielnének egy vaskályha és 3 frtot Szőke Mariskának 11 frtos adományát hozza említésbe, valamint azt is, hogy Stépán Vince ur és Borbála testvérek a templomban levő orgonát javították ki 60 frt költséggel.

Közgyűlésünk e nagybecsű adományokat, az egyház és tanügy iránti buzgóság jeléül tekintvén, amidőn azokért Stédán Vince, Stépán Gábor uraknak, Stépán Borbála, özv. Bernáth Dánielné és Szőke Mariska urnőknek hálás elismerését mondja és szives örömmel tudatja, hogy emez adományok egyházmegyénk jegyzőkönyvében megörökítették.

40. Ugyanazon egyházlátogatóság, a hegyi egyház hivei által, lelkészük Soltész Gyula ellen emelt azon panaszról tesz jelentést, hogy ő szerintök bár a lelkész már egészséges és még sem jár hozzájuk minden vasárnap templomba, hanem háromszor egy hónapban.

Ezzel szemben panaszott lelkész orvosi bizonylattal igazolja, hogy torok és gége baja még mostanáig sincsen teljesen elenyészte és az orvosi szakvélemény szerint, különösen az énekléstől kell még legalább egy idejig óvni magát.

Miután a panasztárgyát képező esetben, hitteles orvosi bizonylattal igazolt betegségi ok képezi alapját azon hiánynak, a mely a hegyi egyház hivei által panaszolt templomi isteni tisztelet végzése dolgában, a lelkész ellen feltüntetve van: a lelkész állapotára való tekintetből, ideglenesen egyidőre még meghosszabbittatik azon előbbi intézkedés, hogy a lelkész két egymást követő vasárnapon teljesített isteni tisztelet végzése mellett nem köteles harmadik vasárnap is Hegyibe templomba menni.

41. Ugyanazon egyházlátogatóság tudomásul adja, hogy amennyiben Soltész Gyula kis-ráskai lelkész, torokbaja miatt, még folyton óvni köteles magát a templomi énekléstől: midőn tanító nélkül megyen isteni tiszteletet végezni Hegyibe, az éneklés dolgát öreg Csörgő András szokta minden díj nélkül teljesíteni.

Közgyűlésünk mindenesetre mély vallásoságot és a lelkész iránti kimélő és ragaszkodó figyelem nyilvánítását látván öreg Csörgő András azon tényében, hogy a torokbajos lelkész helyett, a templomi éneklést minden jutalom nélkül végezi, ezen szép cselekedetért elismerését nyilvánítja egyházmegyénk és arról nevezettet kiértésíteni rendeli.

42. Ugyanazon egyházközség, a szalóki egyház múlt évi életéből, a vallási türelmetlenség elszomorító példajaként említi fel Baricska Endre hegyi római kath. plébánosnak azon törvénybe ütköző cselekményét, a mely ref. vallásu Ádámcsik Máriának, Bérescsik András római kath. nejének a ref. vallásról, kath. vallásra történt áttérése alkalmából elkövetett abban, hogy ez áttérés befejezését igazoló okmányt, az illetékes deregnyői ref. lelkészi hivatalnak, mostanáig sem küldötte meg.

Közgyűlésünk a felmerült áttérési viszályos ügyet csak annyiban tartja figyelemre méltónak, hogy felhívja a deregnyői ref. lelkészi hivatalt, miszerint hivatalos uton adja tudtára Boricska Endre hegyi róm. kath. plébánosnak, hogy az általa átvett, Ádámcsik Mária, mindaddig a mi egyházunkhoz tartozónak fog tekintetni, míg nevezett plébános az átvételről szóló hivatalos áttérési okmányt, a deregnyői lelkészi hivatalnak meg nem küldi.

43. Ugyanazon egyházközség, deregnyőre vonatkozólag panaszolja, hogy az ottani hívek, az egyházi hivatalnokok fizetését még most sem adják, jó minőségben és kellő mennyiségben.

Az egyházi törvény 254. §-a alapján szigoruan utasittatik a presbitérium, hogy a lelkész és tanító terménybeli fizetésének az idézett törvény értelmében, jó minőség és kellő mennyiségben történő beszédése és átszolgáltatását tartsa felelősséggel járó kötelességének, mert ha még e tekintetben csak egy esetben is panasz emeltek, a legszigorubb intézkedés fog erre nézve hivatalból tétetni.

44. Ugyanazon egyházközség a bánóci egyház beléletéről tett előterjesztésben, több esetet említi fel, a mely szerint Soltész Károly tanító, a lelkésznek az iskola telett, a törvény

által biztosított felügyeleti és beszólási jogát nemcsak kétségbe vonja, de még ellene is szegül; iskolájában sem fegyelmet nem gyakorol, sem tantervet és lecke rendet nem tart; a tanító maga sem tudja kimutatni, hogy az egyes tantárgyakból, mit és milyen terjedelemben tanít; az iskolai haladásról a presbitérium által megkivánt naplővezetést megtagadta; a lelkész tudta és törvény ellenére önkényüleg többször elhagyja az egyházat és iskolát.

Miután az egyházmegye, a bánóci tanító ellen felsorolt panaszokat nem csak a behivatalnokok közt oly igen szükséges béke és egyetértés fenállása, hanem azok egycélra törekvő üdvös működése sőt az egyházi és iskolai élet fejlődése és emelkedése tekintetéből is igen káros hatású és áldástalan gyümölcsöket termő bajnak tekinti és tartja: ezen ügy fegyelmi eljárás megindítása céljából az esperesi hivatalhoz át-tétetik.

45. A kolbásai egyház hivatalos vizsgálásával megbízott egyházlátogatóság, a már majdnem teljesen lakhatatlan, paticsfalu vén paróchiáról azon előterjesztést teszi, hogy bár az a rendkívüli szükségre való tekintetből, a múlt év őszén, a konventől nyert 100 frt segélyvel kijavított, de mind e mellett részint egészségtelen, részint szétrokkadással fenyegető állapota miatt csak pár évig terjedhető lakást sem biztosít a lelkészi családnak, a reá fordított és esetleg ezután reá fordítandó munka és pénzbeli költés pedig mind hiába való áldozatot képez: ezekre való tekintettel annak egészen újbóli építését sürgős szükségnek jelenvén ki, teljesen igazoltnak találja, és az egyházmegye legmelegebb pártfogásába ajánlja az egyház presbitériumának azon kérelmét, hogy a még 1892. évi konventi gyűlés által első sürgősségi sorrendben, papilak építésére előjegyzett, de mostanáig ki nem utalt tőkés segélyt e célra mielőbb eszközölje ki.

Miután egyházmegyei közgyűlésünk, az egyházlátogatóság előterjesztése mellett, közvetlen tudomással is bír a kolbásai papikak rozzant, egészségtelen és lakhatatlan állapotáról; ez okból nem különben azon különleges és elszigetelt fekvésére való tekintetből is, mert itten a papi állomást, mint fontos missiói őrállomást okvetlen fel kell tartani és jövőjét biztosítani: ismételt felterjesztést tesz a főtiszteletű egyházkerületre, kérvén hogy a kolbásai egyház exponált helyzetének figyelembe vétele mellett, a papilak építésére már évekkel ezelőtt előjegyzésbe tett tőkés segílyt kieszközölni méltóztassék.

46. Ugyanazon egyházlátogatóság, a mihályi egyházból az adóügyet említi fel, különösen a tekintetben, hogy az egyháznak jövedelmező 10 hold föld állami adója, a mult évről nincs kifizetve, ezen felül a tanító személyét terhelő földadó 120 frtra nyugdijhátraléka ugyancsak 120 frtra szaporodván fel, ezekért folytonosan az egyházgondnoka van zaklatva és foglalásokkal fenyegetve, holott a díjlevél és nyugdij-törvény szerint minékét rendbeli adó a tanítót terheli.

Egyházmegyei kormányunk megütközéssel értesülvén a mihályi egyház lelkési földadó hátraléka mellett, már a tanítói földadó és nyugdíjilletéknek is tetemes összegre történt felszaporodásáról; annak kijelentésével, hogy mindkét rendbeli adóhátralék nem az egyházat, hanem egyenesen a tanítót terheli: Berencsi Endre tanító, szigoruan utasittatik, hogy ezen adóhátralékoknak, ez év folyamán történő kifizetéséről haladéktalanul gondoskodják és ha azt egy összegben kifizetni nem tudná, apróbb részletekben, fizetésre eszközölnön engedélyt a kir. pénzügyigazgatóságtól. Egyidejüleg az egyház gondnoka is utasittatik, hogy az egyházi földek mult évi

adóhátrálékát sürgősen fizesse ki. Különben pedig a mihalyii összes adóügy szigorú ellenőrzésére az esperesi hivatal felkértek.

47. Ugyanazon egyházlátogatóság, a csernahói egyházból, a lelkési és tanítói telek, erdőcserzés és eladott faügyére nézve még máig fenálló zavart és rendetlenséget jelent a tekintetben, hogy ezen telkekre eső összegben megosztzkodott községi lakosokkal a számozkodás még mostanáig sem ejtetett meg; továbbá hogy az egyházi épületek pusztulnak, a lelkész gazdasági csürének egyik kőfala kidőlt, a pince beroskadt, a paplak egyik szobájában a padimentom egészen kirothadt.

Miután a csernahói egyház hivei és a presbitérium, az egyházmegye azon kötelező rendelkezésének, hogy a cser és annak fája eladási árából a lelkési és tanítói telek után eső összeget, a községi lakosok között vesse ki, szedje be — mai napig sem tettek eleget; hogy ezen régóta huzódó kellemetlen ügy mielőbb végbevezést nyerjen: egyházmegyénk telkéri az esperesi hivatalt, hogy annak a körjegyző, illetve a szolgabírói hatóság igénybe vétele melletti kivételét és beszédését eszközöltesse. A csürnek, pincének még ez év folyamán történő felépítése, a lelkési kis szobának kideszkáztatása pedig a presbitériumnak felelősséggel járó kötelességévé tétetik.

48. Ugyanazon egyházlátogatóság, az esperesi hivataltól nyert utasítás értelmében, a kis-bárii lelkési földadó hátrálék ügyére nézve jelenti, hogy az 1894. év végéig 91 frt 29 kr-ra szaporodott adóhátrálékból, a múlt évben 45 frt törlesztetvén, még 46 frt 29 kr. terheli a lelkészt, a melynek törlesztésére és nagy családja nyomorának enyhítésére segélyre ajánltatását kérelmezi.

Az adóügyre vonatkozó előterjesztés azzal vétetik tudomásul, hogy a lelkész a még hátrá-

lékos adó teher mielőbbi kifizetésére utasítatik. Hogy pedig ezt különben is igen csekély papi javadalma mellett teljesíteni bírja és családja helyzetén is legalább némileg könnyítve legyen, Sztankovics Lajos kis-bárai lelkész első sürgőségi sorrendben és kettős mértékben ajánltatik, segélyezés végett az esperesi hivatal figyelmébe.

49. A bodzás-ujlaki körbeli egyházak vizsgálati dolgainak végzésével megbízott egyházlátogatóság, a szőlőskei egyházból Tóth Menyhért tanító lemondását bejelenti.

Nevezett tanítónak a szőlőskei tanítói hivatalról történt lemondása elfogadtatik és a presbitérium utasítatik, hogy a törvény rendelkezése szerinti díjlevelet készítse el, azt, megerősítés végett az esperesi hivatalhoz betérjesztvén, a nyereendő esperesi engedély alapján tanítóról gondoskodjék.

50. Ugyanazon egyházlátogatóság, Boronkay Károly tanácsbírónak azon egyházszerető tényét hozza köztudomásra, miszerint a magyar-jesztrebi lelkészlak kijavítására 20 forintot ajándékozott.

Közgyűlésünk köszönettel fogadja Boronkay Károly urnak a nevezett egyház iránt ez alkalommal is tanusított áldozatkész buzgóságát és őt erről jegyzőkönyvileg értesíteni határozza.

51. Ugyanazon egyházlátogatóság, a garanyi egyházból Tóth Endre tanító azon elhatározását jelenti be, miszerint testi és lelki erejének meggyengülése, szemének elromlása miatt 33 évig viselt tanítói hivatalában csak ez év szeptember 1-ig fog megmaradni és ezen időtől nyugalomba kíván lépni.

Közgyűlésünk az egyházlátogatóság betérjesztése alapján, Tóth Endre garanyi tanítónak, a felhozott okokra való tekintetből, hivataláról

történt lemondását elfogadja és a midőn őt a folyó év szeptember első napjáig terjedőleg, a tanítói hivatallal járó mindennemű kötelességek pontos és lelkiismeretes teljesítése mellett, a nyugdíjaztatása iránti lépések megtételére utasítja, egyidejűleg felhívja a garanyi egyház presbitériumát, hogy a törvényben megszabott és 400 frt tanítói fizetést biztosító díjlevelet készítse el, azt 3 példányban megerősítés végett, az esperesi hivatalhoz terjeszse be, meghívás vagy pályázat útján tanítóról gondoskodják, a ki már szept. első napjával helyét elfoglalhassa. Figyelmébe ajánlván a presbitériumnak, hogy ha a 400 frt fizetést, a hívek nagyobb mérvű megterhelhetése mellett sem volna képes biztosítani, annak pótlása végett a vármegyei közigazgatási bizottság útján, állami segélyért folyamodják.

52. Átvizsgáltatott a legényei egyház részéről beterjesztett és megerősített két rendbeli tanítói díjlevél, a mely közül az egyikben az iskolaköteles gyermekektől járó tandíjon kívül 300 frt készpénzfizetés, a másikban 16 hold szántóföld és ennek munkálási kötelezettsége, 100 frt készpénz, tandíj és egyéb terménybeli fizetés helyeztetik ígéletbe a tanító javadalmazásául.

Ezzel szemben jelentetett, hogy Legényén, a közoktatási kormány, a Milleneum alkalmára állami iskola felállítását engedélyezte.

Egyházmegyei kormányunk szívesen erősítene meg a legényei egyház részéről beterjesztett tanítói díjlevél közül azt, a melyik biztosabb díjazást ígér a tanító részére és örömmel fogadná a hívek buzgóságát, ha teljesen meg volna győződve arról, hogy az említett fizetés kellő módon biztosítva lesz; de miután a felmutatott díjlevél egyikében sincsen ezen biztosítás kitüntetve; erre,

nemkülönben arra való tekintetből is, mert az iskolai tanterem sem felel meg a törvény követelményeinek; továbbá mert az idő viszontagságai által igen megrongált templom kijavitása különben is megbirhatatlan terhet ró az egyház hiveire: sokkal előnyösebbnek tartaná egyházmegyénk, ha Legényén a hivek megterhelhetése nélkül állami iskola létesítenék. Ha azonban az egyház által az iskola a kivájalomnak teljesen megfelelő módon rendte hozatik és a törvényben megszabott fizetés kellő módon biztosítatik: egyházmegyénk nem ellenzi, hogy legényei egyház felekezeti tanítóról gondoskodják.

35. Olvastatott Kovács Gábor csernahói tanító folyamodványa, melyben arra való tekintetből, hogy a tanítói pályára képesnek érzi magát: a tanképesítő vizsgának egy év alatti letétele, illetve tanítói oklevél szerzés kötelezettsége mellett, ideiglenesen, a csernahói tanítói hivatalban megerősítése iránt kérvényez.

Részint a nagymérvű tanítóhiány miatt, részint pedig arra való tekintetből, mert az egyházlátogatóság folyamodó tanítónak rövid pár hónapi működéséről, hivatottságáról és képességéről dicséretes előterjesztést tett: a tanképesítő oklevél egy év alatti megszerzésének kötelezettsége mellett, Kovács Gábor a csernahói tanítói hivatalban ideiglenesen megerősíttetik.

54. Ujlaki János lasztoméri lelkész, Turóczy Lajos ottani tanítóra vonatkozólag azon jelentést terjesztvén be az esperesi hivatalhoz, hogy pályázat útján Szabolcs megyébe, Ibrányba választatván meg: a lasztoméri tanítói hivatalról lemondott és ez év január hó 10-én az egyházat már el is hagyta.

Ezen jelentés tudomásul vétele mellett, a lasztoméri egyház presbitériuma utasíttatik, hogy

a törvényben meghatározott 400 frt tanítói fizetést magában foglaló díjlevél elkészítése, megerősítés végett az esperesi hivatalhoz terjesztése és a tanítói hivatal betöltése tárgyában sürgősen intézkedjék és ha a fizetési minimumot, a hivek megterhelhetőségével sem bírná előállítani, a tanítói fizetés pótlékát képező államsegélyért, a vármegyei közigazgatási bizottság útján folyamodjék a közoktatásügyi ministeriumhoz.

55. Kiss Tamás málcai lelkész az esperesi hivatal által megerősített tanítói díjlevel két példányának beterjesztése mellett tudatja, hogy az egyház a Kiss Endre halálával megüresedett tanítói hivatalt Onodi Miklós hardicsai volt tanítóval töltötte be, a ki helyét még a múlt év szept. 24-én el is foglalta.

A jelentés tudomásul vétetik, Onodi Miklós a málcai egyházba tanítóul beerősítetik, a tanítói díjlevel második és harmad példánya megőrzés végett levéltárba helyeztetni határoztatik.

56. Olvastatott a tussai lelkész azon jelentése, hogy a lelkészi földek ártéri adója egy évre 35 frt 97 kr., és hogy az egyház gondnoksága, az egyházlátogatás alkalmával, az egyházlátogató esperes ur által utasított, miszerint az ez időszert hátrálékban levő két évi ártéri adót egy hónap alatt fizesse ki, a mi azonban máig sem történt meg. Ugyancsak jelentés tétetik arról is, hogy esperesi meghagyás szerint, az egyházi törvények értelmében, a presbitérium március 17-én ujjá alakítottott.

Az egyházi előjáróság, felelősség terhe alatt utasított az ártéri ujjabb két évi adó hátrálék azonnali kifizetésére. A jelentés többi része pedig tudomásul vétetik.

57. A nagy-mihályi reformátusok azon kérelmet terjesztik a közgyűlés elé, hogy az ottani missiói ügyet, a melynek érde-

kében, már néhány évvel azelőtt történtek bizonyos lépések s mivel a hivek száma 80—90-re felszaporodott, elintézésre juttatni sziveskedjék.

Ezen kérvény, azzal adatik át az esperesi hivatalnak, hogy hívja fel az érdekelteket, miszerint az ügyet készítsék elő és eljárásukról szóló jelentésüket az őszi közgyűlésre adják be.

58. Hutka József bánóci lelkész, több tót ajku egyháztag öhajtása következtében tót nyelvű énekes- és imakönyv és katechismus szükségessége iránt tesz jelentést és határozatot kér e tárgyban az egyházmegyétől.

A mennyiben ily imakönyvek magyar nyelven is magán emberek által szoktak kiadatni: az egyházmegyei közgyűlés ezen ügyben hivatalosan nem intézkedhetik.

59. A szöllőskei egyház az iránt folyamodik, hogy egyházi ügyeinek rendbehozása folytán szükségtelenné vált szomszéd-lelkészi felügyelet alól mentessék fel.

Az egyház kérelme megadatik.

60. Olvastatott az egyházmegyei lelkészi értekezlet ez év március 21-én tartott gyűléséről beterjesztett jegyzőkönyve, melynek a) a kör célját, szervezetét, ügyrendjét és vagyoni ügyét szabályozó alapszabálytervezetet terjeszti be elfogadás és megerősítés végett.

Egyházmegyei közgyűlésünk a múlt 1894. év augusztus 27-én, Nagy-Toronyán tartott lelkészi értekezlet által megalkotott s ez év március 21-iki értekezleti gyűléséből egész terjedelemben felterjesztett tervezettel szemben, a következő javaslatot fogadja el és erősíti meg:

tekintve, hogy egyházi törvényeink pontos és szigorú végrehajtása s a gyülekezetek vallásos és erkölcsi gondozása a lelkészek hathatós

működésén fordul meg; ezen működés fokozására és egyöntetűségére nézve pedig felette kívánatos, hogy a lelkészek egymással tanácskozzanak s a felmerült kérdéseket megvitassák: egyházmegyei közgyűlésünk ezennel elrendeli, hogy a tavaszi egyházmegyei közgyűlést megelőző napon lelkészi értekezlet tartassék. Ezen értekezlet tárgyait képezik, egyfelől, kapcsolatban az egyházlátogatási jegyzőkönyvekben foglalt tárgyakkól felmerült kérdések, másfelől a gyakorlati lelkészet körébe eső mindennemű esetek és előterjesztések, úgy azonban, hogy a melyekre nézve határozat kívántatik, azok az egyházmegyei közgyűlésre terjesztendők fel.

Az értekezlet ülései nyilvánosak. Elnököt, jegyzőt 3 évre önmaga választ; azonban az értekezletet az esperes hívja össze. Ezen értekezletekről indokolatlanul egy lelkész sem maradhat el. Első izbeni elmaradás 5 frt, második izbeni 10 frt birsággal, míg a harmad izbeni elmaradás fegyelmi keresettel büntetendő. Az indokolt elmaradás a gyűlés idején bejelentendő, a felmentvényt vagy birságot az egyházmegye határozza el. Az értekezlet jegyzőkönyvei az egyházmegyei gyűléshez beterjesztendők.

b) 3-ik pont alatt jelenti, hogy esperesünknek disz elnökké történt megválasztatása után, értekezleti rendes elnökül Sárkány Imre tanácsbíró, jegyzőül Szöllőssy József homonnai misiói lelkészt választotta meg, a ki a pénztárba befolyó pénzek kezelésével is megbizatik.

A választás tudomásul vétetik.

c) 7-ik pontja alatt arra való hivatkozással, mert némely filiális egyházban működő tanító a házassági hirdetés végett bejelentetett egyeseket, a lelkész tudta nélkül, hirdetés alá

felveszi, illetve a hirdetést eszközli és azért járuló hirdetési díjat is elfogadja: kimondatni kéri, hogy mivel a házasságkötés körül teljesített minden eljárásért a felelősség kizárólag a lelkészt terheli, a hirdetések felvételére is egyedül a lelkész van jogosítva a törvény értelmében, így csakis a lelkészek által eszközölt hirdetések bejegyzései tekinthetők törvényeseknek.

Közgyűlésünk az értekezleti jegyzőkönyv fenti pontjában foglaltakat helyesléssel fogadván, annak értelmében határozatilag kimondja, hogy a filiális egyházakban működő előkönyörgő-tanítók a hirdetés végett bejelentett jegyes párok hirdetésétől eltiltatnak, míg a lelkésznek erre szóló írásbeli engedvénye az illetők részéről felmutatva nincs. S amennyiben a lelkész a törvényes hirdetés ideje alatt templomi kötelesség teljesítése végett a filiába nem menne, a jegyes párokat az isteniszteletet végző előkönyörgő tanító, a lelkész részéről kezénél levő írásbeli meghatalmazás alapján, kihirdetni tartozik, de a hirdetési díjak határozottan és kizárólag mindig a lelkészt illetik.

61. Beterjesztetett a múlt évi december hó 8-ik napján tartott rendkívüli egyházmegyei közgyűlés által, az esperesi ügykörhöz tartozó hivatalos iratok, nyomtatványok, pecsétnyomók s esetleg hivatalos pénzek átvételére kiküldött bizottság eljárását igazoló hivatalos leltár egy példánya.

Miután esperesünk hivatalos nyilatkozása szerint a leltárban foglalt iratok, nyomtatványok, pecsétnyomók és 222 frt 90 kr. domesztikai pénz általa még a múlt év december 14-én átvetettek: ennek tudomásul vétele mellett a leltár beterjesztett példánya megőrzés végett az esperesi hivatalnak átadatik.

62. Megujtattott azon már több ízben tett indítvány, hogy mivel az egyházmegyei gyűlés után tartatni szokott szám-

vevőszéki gyűlés, a sietség, kimerültség és más egyéb körülmények miatt működéséről, az esetleg felmerülhető ügyekről még jegyzőkönyv felvételére megkívántató idővel sem rendelkezhetik és e miatt a közgyűlés, az így végzett számadás és annak eredménye felől sohasem vehet tudomást: a számvevőszék, mely már más megyékben szervezve van, nálunk is törvényes alapon alakíttassék meg.

Az indítvány helyesléssel fogadtatván, annak értelmében a számvevő megalkotása elhatározatik s elnökké Sárkány Imre, Dókus Ernő tanácsbírák, tagjaivá pedig Dudás Lajos, Dr. Ferency Elek és Hutka József megválasztatnak.

63. Ezzel összefüggésben, miután Gyarmathy Soma egyházmegyei dékán és gyámintézeti pénztárnok, ezen bizalmi állásról, a gyámügyi választmány tagjaival együtt lemondott, ezen állás szintén betöltésre várván.

A választmány működése körében tartozott teendők a számvevőszékre bízottnak, az egyházmegyei dékáni és gyámintézeti pénztárnokságra pedig egyhangulag ismételten Gyarmathy Soma főjegyző választatik meg.

64. Az országos zsinati törvény 28. §-a szerint, egyházmegyénk kötelezve lévén arra, hogy saját hatáskörében az időszaki tanács megalkotásáról gondoskodjék.

Ennek rendes tagjaiul Isaák Jánost, Dókus Gyulát, Ujj Istvánt, póttagjaiul Dudás Lajost, Hajzer Endrét, Dókus Ernőt, ügyészül Nagy Bélát választja meg egyházmegyénk, azzal is megbizván, hogy az egyházi törvény 312-ik §-a értelmében, az ügyek vitelére tartozó szabályzatot alkosson és ennek alapján az egyházmegyében előforduló és hatáskörébe eső birói esetekben, a körülmények szerint ítélkezzék és ezekre vo-

natkozó jelentését az egyházmegyei gyűlés elé terjessze be.

65. Gyűlés tárgyát képezvén a tanügyi bizottság megalkotása és iskolai körlátogatók megválasztása:

A tanügyi bizottság elnökeivé Isaák János és Ujj István tanácsbírák, tagjaivá és egyszersmind iskolai körlátogatókká:

- a) az abarai körbe: Horkay Bertalan, Turánszky Tihamér, Várady Pál;
- b) a s.-a.-ujhelyi körbe: Kádár János, Dókus László;
- c) a ladmóci körbe: Kozma Gedeon, Szakácsi Vincze, Stépán József;
- d) magyar-izsépi körbe: Szombathy Antal, ifj. Isaák János;
- e) a gálszécsi körbe: Tudja Mihály, Szemere Gáspár, Egyed István;
- f) a bánóczi körbe: Hutka József, Dr. Ferenczy Elek választattak meg.

66. Olvastatott az állami, Hollandi, Br. Baldácsy, Tolcsvay, Nagy Gedeon, szükösi segélyek tárgyában, az egyházmegyei segélyosztó választmánynak 1894-ik évi december 3-án Legegyénén végzett működéséről felvett jegyzőkönyve, mely a püspöki hivatal által egyházmegyénk részére megküldött 859 frt 11 kr. segélyösszeg kiosztásáról részletesen leszámol abban, hogy 11 egyház 250 fit, 15 lelkész 397 frt 10 tanító 154 frt, 4 lelkészi és tanítói özvegy, 46 frt 50 kr. segélyben részesült, 10 frt 61 kr. pedig iskolai tankönyvek és postaköltségre fordított.

A segélyosztó választmány jegyzőkönyvében foglalt előterjesztés, esperesünk azon nyilatkozatával együtt, hogy a segélyekről szóló nyugták a püspöki hivatalhoz elküldettek — jóváhagyó tudomásul vétetik.

67. Ugyanazon jegyzőkönyvben, a segélyosztó választmány, arra való tekintetből, mert a segélyezett leg többnyire az egy-

ház látogatóság útján jelentvén be segélyiránti igényüket, ez alapon nem tudható meg, hogy kiki milyen csapásos körülmény, csekély fizetés vagy különleges családi viszonyok miatt kéri segélyben való részesítését: indítványozza, hogy az eddigi állapotok megszüntetésével csakis azok részesíttessenek segélyben, a kik a valóságnak megfelelő indokokat magában foglaló segélykérvényeiket a segélyosztás napjáig az esperesi hivatalhoz beküldik.

Az indítvány elfogadtatik és alkalmazkodás végett, a segélyért folyamodók figyelmébe ajánlatatik.

68. Szóba hozatván az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének kinyomatása.

Egyházmegyénk, e tekintetben, rég érzett szükségét óhajtván elenyésztetni, midőn az egyházmegyei közgyűlések jegyzőkönyveinek kinyomatását egyhangulag elhatározza, a nyomtatandó példányok számának meghatározása és kinyomtatási eljárás dolgával Gyarmathy Soma egyházmegyei főjegyzőt megbizza.

69. Az ez évi egyházkerületi gyűlésre, egyházmegyénk részéről, képviselőkül megválasztatnak és kiküldetnek:

Fejes István esperes, Bernáth Elemér egyházmegyei gondnokok mellett, Sárkány Imre, Ujj István, egyházi, — Isaák János, Dókus Ernő világi tanácsbírák. Gyarmathy Soma egyházi, Dr. Ferency Elek világi jegyzők.

70. Egyházkerületi közhirdetésre, az egyházlátogatóság útján Abara, Bodzás-Ujlak, Kis-Bári, Szalók, Morva, Vásárhely — kéri magukat felvétetni.

A közgyűlés által felvétetnek és ajánltatnak az abarai, bodzás-ujlaki, szolóki, morvai, kis-bárii, és vásárhelyi egyházak . . .

71. Az ez évi őszi egyházmegyei közgyűlés, az elnökség által meghatározandó időben, sorrend szerint:

a zempléni egyházban fog megtartatni.

72. A tárgysorozatban foglalt ügyek mind elintéztetvén, annak minden pontja, a közgyűlés által meghatározott helyen S.-a.-Ujhelyben 1895. év április hó 10-én az erre kinevezett bizottság által

meghitelesített.

A felső-zempléni ev. ref. egyházmegye bíróságának 1895. március 22-én S.-a.-Ujhelyben tartott üléséről felvett

J E G Y Z Ó K Ö N Y V E.

Jelen voltak a bíróság részéről: Fejes István esperes, Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok, mint elnök, Dudás Lajos, Tóth Ferenc, Sárkány Imre, Ujj István egyházi, Dókus Gyula, Dókus Ernő világi tanácsbírák s bírósági tagok, utóbbi úgy is mint a jegyzőkönyv vezetője.

I. TÁRGY.

Hutka József bánóci ev. ref. lelkész és Soltész Károly ugyanottani tanító között, ez utóbbi fizetésére nézve felmerült nézeteltérést illetőleg a bánóci ev. ref. egyház presbitériumának 1894-ik évi július hó 29-én hozott első fokú határozat felebbevényye.

A folyó év március hó 9-én, 45. sz. a. kelt Hutka József és Soltész Mároly által aláírott nyilatkozat szerint ezen fellebbezett ügy időközben békés uton kiegyenlítettvén, további intézkedésnek szüksége nem forog fenn.

II. TÁRGY.

Özv. Böszörményi Károlyné málcai lakos, az 1894. évi augusztus hó 28-án tartott egyházmegyei gyűlés 38-ik pontjára

nak tanusága szerint azon panaszszal fordult az egyházmegyéhez, hogy egyházának presbitériuma őt és családja tagjait aránytalanul magas egyházi adózással sújtotta, mely kérvény a nevezett egyház presbitériumának felvilágosítás céljából kiadtván, utóbbi erre vonatkozó igazoló jelentését heterjeszti.

Tekintettel arra, hogy folyamodónó kérvényében azt állítja, hogy bár neki a málcai hártárban csupán $\frac{3}{8}$ -ad rész urbéres telke van, mely után a megállapított adózási kulcs szerint $1\frac{1}{2}$ véka gabona, $\frac{3}{8}$ -ad rész napi szántás, $\frac{3}{8}$ -ad napi fuvarozás esnék; reá mégis $5\frac{1}{2}$ véka gabona $1\frac{3}{8}$ -ad napi szántás, $1\frac{3}{8}$ -ad napi fuvarozás lett kivetve: mely kivetés magyarázatát abban sem lelheti, hogy a márki leányegyházban 20 holdnyi kiterjedésű birtokuk van, mert ez nemesi birtok, s mint ilyen, önkéntes adózás alá esik, a helybeli gyakorlat szerint mint azt az 500—1000 holddal bíró Stepán és Bernáth családok igazolják, kik ezen nagy terjedelmű birtokaik után csakis 6 frtnyi egyházi adót fizetnek —

tekintettel arra, hogy ezen előadás ellenében a nevezett egyház presbitériuma válaszirátában azt állítja, hogy az elől nevezett családok csekélyebb adózása onnan ered, mert a tagosítás alkalmával földadományaik által magukat az egyházi terhek alól megváltották, holott folyamodó nő és családja tagjai a rendes gyakorlatnak megfelelőleg lettek megadóztatva, a mennyiben birtokukat a tagosítás után s nagy részben róm. kath. egyénektől vásárolták: egyházmegyei bíróság megbizsa Tóth Ferenc és Lónyay Gábor e. m. tanácsbírákat, hogy a hely színén megjelenvén, az illető feleket kihallgatván, úgy egyik mint másik állításra vonatkozó okmányokat betekintvén, az ügy állás tiszta képét nyújtó jelentésüket mielőbb terjeszszék be.

III. TÁRGY.

Tóth Ferenc és Isaák János e. m. tanácsbírák jelentése szerint a múlt 1894. évi augusztus hó 28-án Ujlaki János lasztoméri lelkész és Szemere Geiza ugyanottani főgondnok elleni fegyelmi ügyben elrendelt pótvizsgálat azért nem volt fogantatható, mert a kiküldött Isaák János e. m. tanácsbíró a tárgyalásra kitűzött napon súlyos betegségbe esett.

Egyházmegyei bíróság újból felhívja a fent nevezett két tanácsbíró, hogy az elrendelt pótvizsgálat megejtése céljából a hely színén mielőbb jelenjenek meg s eljárásuk eredményéről az egyházmegye espereséhez, mint az időszaki bíróság elnökéhez jelentéseket haladéktalanul terjeszszék be.

IV. TÁRGY.

Tóth Ferenc e. m. tanácsbíró, mint egyházlátogató jelentése szerint a lasztoméri egyházban történt megjelenése alkalmával Szemere Geiza az ottani egyház főgondnoka ezen állásáról lemondott, mely lemondás általa elfogadtatván, Szemere Bálint ottani egyháztag lett a főgondnoki teendőkkel ideiglenesen megbizva.

Ezzel kapcsolatban Ujlaky János lasztoméri lelkész jelenti, hogy egyházának presbitériuma a főgondnok távozásával szintén lemondván, ő új választást rendelt el, ezt a szószékből meghirdette s bár a választás színhelyén a templomban csak négyen maradtak, az új választást megejtette.

Ugyanezen tárgyban a lasztoméri egyház mintegy 40 tagja kijelenti, hogy ők a fenti választást törvénytelennek tartják, el nem ismerik s a régi presbitérium tagjait állásukban meghagyni kívánják.

Tekintve, hogy egyházmegyénk közgyűlése, a mai napon hozott határozatával elrendelte, hogy az egyházi törvényeknek megfelelőleg az egyházmegye minden egyházában úgy a gondnokság, valamint a presbitérium is újra alakí-

tandó: a különben is a törvényben előírt formák megtartása nélkül létrejött választás megsemmítése mellett, a lasztoméri egyházban új főgondnok és presbitérium választását rendeli el, magától értetvén, hogy ennek megtörténteig az ügyeket a helyettes főgondnok s a presbitérium vezeti a törvényes teelősség terhe alatt.

V. TÁRGY.

Egyházmegyei bíróság 1894. évi augusztus hó 28-án tartott ülésében azon kérdés tisztázására hívá fel a lasztoméri egyház presbitériumát, vajjon fizetendő-e egyházi adó azon földek után, melyeket az egyház tagjai Vladár Emil ottani birtokostól időközben vásároltak, mely felhívásra nevezett egyház presbitériuma az 1895. március 18-áról kiadott jegyzőkönyvi kivonat szerint hivatkozással a zsinati törvénynek 32-ik szakaszára eleget nem tett, hanem ezen kérdés eldöntését egyházmegyei küldötségre kérte bizni.

Tekintettel arra, hogy az egyházi törvények fent idézett szakasza arra vonatkozik, hogy »oly presbiter, a ki valamely ügyben személyesen érdekelve van, ezen ügynek tárgyalásakor az ülésen jelen nem lehet«, utasittatik a lasztoméri egyház presbitériuma, hogy az egyházi törvények 27-ik szakasza 5. pontja értelmében, a fent említett ügyben haladéktalanul hozzon első foku érdemleges határozatot.

VI. TÁRGY.

Az 1894. évi augusztus hó 28-án tartott egyházmegyei gyűlés 6-ik jegyzőkönyvi pontja szerint Gecse Geiza volt szünnyegi káplán-tanító, azon panaszszal járul az egyházmegye elé, hogy 1-ször két vékásnyi föld használata tőle jogtalanul elvonatott; 2-szor a tanítói kertben termett 10 maradék gabonája visszatartatott; 3-szor failletményéből 12³/₄ szekérnyi ki-

szolgáltatva nem lett; s végül az általa bevetett lucernának sem termése sem vetőmagja neki kiszolgáltatva nem lett. Az 1895. évi febr. hó 7-én Hajzer Endre és Szegő Benő egyházmegyei küldöttek által foganatosított helyszíni vizsgálat a'apján egyházmegyei bíróság következőleg határozott:

az 1., 2., 3. pontok alatt felsorolt követeléseivel Gecse Geiza tanító elutasittatik, a 4-ik pont alatti követelése megállapittatik, melynek következményeként a szünnyegi egyház presbitériuma 3 frt 75 krnak lefizetésére köteleztetik.

I n d o k o k.

A vizsgálat folyamán kitünt, hogy panaszló Gecse Geiza csak 1891. évi október 1-től 1894. évi április 1 ig szolgált a szürnyegi egyházban s így részére sem az 1891. évi nyári termésért kárpótlás, sem az 1894. évben a kert használatáért kártérítés nem jár. De kitünt az is, hogy azon famennyiség, mely az egyház tagjai szerint eskü felajánlása mellett egyezséggileg lett megállapítva, az 1891—92. és az 1892—93. években általa elfogadtatott, az ellen panaszt nem tett és bár 1894-re ugyanazon famennyiség lett részére kiszolgáltatva, azaz már meg nem elégedett, de $12\frac{3}{4}$ szekérrel többet követelt, bár azt maga is elismeri, hogy failletménye kiegészítéseül még 10 frtot készpénzben is visszatartott. Végül beigazolást nyert azon körülmény is, hogy nevezett segédlelkész-tanító, a tanítói kertet lucernával bevetette, mely magnak ára hozzávetőleges számítás szerint a reá fordított munkával együtt 3 frt 75 kr-ra volt tehető.

VII. TÁRGY.

A bánóci egyház presbitériuma 1895. január hó 26-án tartott gyűléséről felvett jegyzőkönyvi kivonatnak kapcsán be-terjeszti özv. Sarudi Istvánné gatályi lakos felebbezését a reá kivetett egyházi adó módosítása tárgyában.

Miután a bemutatott jegyzőkönyvi kivonat a tényállást csak hományosan tünteti fel, felhi-

vatik nevezett egyház presbitériuma, hogy az ügyet minden oldalról tisztán feltüntető oly jelentést terjeszsen egyházmegyénk bírósága elé, hogy annak alapján határozott és igazságos ítélet legyen hozható.

VIII. TÁRGY.

Egyházmegyei esperes által megbizott Ujj István tanácsbíró mint előadó, előterjeszti Valyócsik Sándor tussai tanító fegyelmi ügyét.

Ennek kapcsán bemutatja Valyócsik Sándor tussai tanító levelét, melyben nevezett tanító a tussai ev. ref. tanítói állásról lemond.

A fegyelmi bíróság miután Valyócsik Sándor a tussai egyházban viselt tanítói állásáról lemondott: a fegyelmi ügynek tárgyalását ez idő szerint mellőzi.

Jegyzették:

Gyarmathy Soma egyházmegyei egyházi főjegyző az 1—21; 32—51; 60—72. pontokat.

Dókus Ernő egyházmegyei világi főjegyző a bírósági pontokat.

Dr. Ferency Elek egyházmegyei világi aljegyző a 29—31; 52—55; 62—64. pontokat.

Szóllóssy József helyettesített jegyző a 22—28; 56—59. pontokat.

Betürendes tárgymutató.

- Abarai egyház 9, 12.
Bánóci egyház 10, 15.
Bernáth Elemér 17, 69.
Boronkay Károly 4, 50.
Csernahai egyház 47, 53.
Deregyői egyház 43.
Dókus Ernő 62, 64, 69.
Dókus Gyula 14, 30, 64.
Dókus László 65.
Dudás Lajos 62, 64.
Egyházak 8, 30, 60.
Eszerei hivatal 5, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 2, 25, 26, 28, 29, 30, 34, 44, 48, 49, 62, 64, 65, 69.
Dr. Ferenczy Elek 62, 65, 69.
Garanyi egyház 51,
Gercselyi egyház 23, 24.
Gyarmathy Soma 30, 63, 68, 69.
Hajzer Endre 3, 64.
Hegyi egyház 20, 40.
Horkay Bertalan 65.
Hutka József 44, 62, 65.
id. Isaák János 3, 64, 69.
ifj. Isaák János 65.
Isépy Géza 35.
Kádár János 14, 65.
Kazinczy Arthur 15.
Kisazari egyház 25.
Kisbáriu egyház 17, 28.
Kisráskai egyház 22.
Kolbásai egyház 45.
Kozma Gegeon 65.
Lasztóci egyház 37.

- Lasztoméri egyház 54.
Legenyei egyház 52.
Lónyay Gábor 3.
Magyar-Izsépi egyház 34, 35.
Málcai egyház 38.
Miglészi egyház 26.
Mihalyii egyház 46.
Morvai egyház 16.
Nagy Béla 64.
Sárkány Imre 14, 62, 69.
Soltész Gyula 40.
Stépan Gábor 39.
Szakácsy Vince 65.
Szombathy Antal 65.
Szöllőssy egyház 11, 49.
Tóth Ferencz 42, 43.
Tudja Mihály 35, 36, 65.
Thuránszky Tihamér 65.
Tussai egyház 34, 56.
Vásárhelyi egyház 31, 35.
Ujj István 64, 69.
-

